

215

ŞUBAT 2012

ODTÜ MEZUNLARI DERNEĞİ YAYINIDIR

ODTÜ'lüler

BÜLTENİ

Vişnelik'te yaz düğününü fırsatı...

*Havuzbaşı ve kır nikahında
erken rezervasyon
olanaklarını yakalayın!*

0312286 7979/1152

ODTÜLÜLER BÜLTENİ ŞUBAT 2012

Dernek Adına Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Himmet ŞAHİN (EDS'83)

Yayın Kurulu

Tülay ÜNLÜEVCEK (PSY'83)
Şule ŞAHİN (PSY'85)
Melda TANRIKULU (CRP'06)
Emrah DELİKAN (CE'06)
Günay BULUT (ADM'85)
Hilmi GÜVEN (EE'83)
Melih VURKIR (OR/STAT'83)
Erkan ÖZMACUN (EE'87)

Yayın ve Reklam Sorumlusu

Aysun BÜYÜKCENGİZ
yayin@odtumd.org.tr

Grafik, Tasarım ve Baskı

AJANS-TÜRK BASIN VE BASIM A.Ş.
İstanbul Yolu 7.km. No: 24 Batıkent/Ankara
Tel: 0312 278 08 24
Baskı Tarihi: 10.02.2012

ODTÜ Mezunları Derneği Yönetim Kurulu

Himmet Şahin (EDS'83), Başkan
Taylan Ulaş Evcimen (CE'02), Başkan Yrd.
Melda Tanrikulu (CP'06), Başkan Yrd.
Baki Arslan (CE'89), Yazman
Erdem Tüzün (ADM'82), Sayman
Kamil Kançoğlu (Me'87)
Burcu Dikmen (CHE'98)

Ödentileriniz İçin

T. İş Bankası, ODTÜ Şubesi
TR 39 000 64 000 001 4229 0528642
Garanti Bankası Maltepe Şubesi
TR92 0006 2000 1140 0006 2011 60

Burs ve Yardımlar Fonu

T. İş Bankası, ODTÜ Şubesi
TR 81 000 64 000 001 4229 0422059 (TL)
TR 80 0006 4000 0024 2293 2824 08 (EUR)
TR 81 0006 4000 0024 2293 1651 17 (USD)
Garanti Bankası Maltepe Şubesi
TR 21 000 6 2000 1140 000 6 2995 35 (TL)

Yönetim Yeri

ODTÜ Mezunları Derneği
Vişnelik Tesisi
1540 Sk. No: 58 100. Yıl, 06530, Ankara
Tel: (312) 286 79 79
Faks: (312) 287 75 00
E-posta: odtumd@odtumd.org.tr
www.odtumd.org.tr

Dosya Konusu

Oyun

Kapak Fotoğrafi

Aysun Büyükcengiz

Yerel Süreli Yayın

ISSN 1303-7390

ODTÜ Mezunları Derneği aylık yayın organıdır.
ODTÜ'lüler Bülteni her ay 5750 adet basılmakta
ve Dernek üyelerine ücretsiz gönderilmektedir.

İmzalı yazılardaki görüş ve düşünceler yazarlarına
ait olup, ODTÜ Mezunları Derneği'ni ve ODTÜ'lüler
Bülteni'ni sorumlu kılmaz. Yayımlanan yazılar ve
fotoğraflar, Derneğin ve yazarların izni olmadan
kullanılamaz.

içindekiler

4 Dernekten

19. Adalet ve Demokrasi Haftası Etkinlikleri
Felsefe Kulübü'nden
II. İnternet ve Yaşam Platformu
"Türkiye'nin Enerji Görünümü 2012" Paneli
2012'ye Vişnelik'te "Merhaba" Dedik
Hayyam Gecesi
Gaziantep Gecesi
Doğal Çocuk Gelişimi Semineri
Sinema Kulübü'nden
Burs Komitesi'nden
Hocam Bu Ay Yine Buluşuyoruz!
Durban İklim Zirvesi
Derneğimizde Psikodrama Grubu Açılıyor!
Vişnelik Mutfağı'ndan

20 Bu Ay Vişnelik

22 Dernekten

Personel Gecesi

26 ODTÜ'den

Ümit Berkman Anısına...
Y Kuşağı İle İletişim İçin Altın Formüller
Güney Gönenç'i Kaybettik

28 Teknoloji

Oyun Zamanı

29 Dosya

Oynamayan Tay At Olmaz
Bireyin Sosyalleşme Aracı Olarak Oyun
Homo Ludens Ya Da Oyuncu İnsan
Oyun Teorisi Üzerine
Oyun ve Teknoloji

40 Kavramlar

Rekabet

41 ODTÜ'den Bir Köşe

ODTÜ'nün Kasisleri

42 Hocam İncek var

Datça

44 Kitaplar Arasında

1984

48 Çizgiyle

Sevgili Üyelerimiz,

Dünyadaki sosyo- ekonomik ve siyasi değişimler karşısında insanlar zaman zaman ümitlerini kaybetmekte, hiçbir şeyin düzelmeyeceğini düşünerek yılgınlığa kapılmaktadır. Çevremizdeki kişilerden kimi zaman bizler de, “Böyle gelmiş, böyle gider”, “Bunlardan adam olmaz” türünden umutsuzluk ve çaresizlik içeren sözleri duyarız.

Olaylara ve kişilere karşı genelleme yaparak, ne yaparsa yapsın hiçbir şeyi değiştiremeyeceğini düşünen ve bu nedenle de hiçbir şey yapmamaya başlayan kişilerin bu türden yaklaşımlarına bilim adamları “Öğrenilmiş Çaresizlik Sendromu” diyorlar. Böyle hissedenler, bir şeyler yapabilirlilik yetisini kaybetmiş kişiler olarak, başlarına gelen her şeyi kader olarak nitelerler. Bu kişiler dünyadaki değişimleri irdelemeyi, yeni projeler geliştirmeyi, yaşanan zorlukların ya da yanılığların üstesinden gelebilmeyi gözünde büyüten ve bunları yapabilecek gücü olmasına rağmen yeterli çabayı göstermeyen kişilerdir.

Toplumda şikayetçi oldukları her şeyin ironik bir biçimde başkaları tarafından değiştirilmesini beklemek, sürekli başkalarının kendilerinin yerine de çaba göstermesini istemek, bazı gerçekleşmeyen şeyler için kendine dönüp “Ben neden yeterince başarılı olamadım” demek yerine başkalarını suçlamak bu tip kişilerde belirgin görülen davranış özellikleridir.

Oysa, başkalarını başarısızlıkla suçlamak yerine, sorumluluk almak insanlığın gelişimi ve değişiminde çok önemli bir rol oynar. İnsanlar sorumluluk alarak sorunların üstesinden gelebilirler. Toplumda bireylerin, kendilerine güvenerek, çalışma gücü ve cesaretlerini arttırarak sorumluluklarının bilincine varmaları, toplumsal dinamikleri hayata geçirmeyi ve dinamizmin ateşini yakmayı sağlayabilir. Toplumlar değişen ve gelişen dünya düzenine göre kendi kaderlerini yeniden yazma gücüne ve kudretine sahip olurlar.

Herkesin hayatında bir pes etme noktası vardır. İnsanlar o noktaya geldiklerinde, yaşamlarını var etmelerini engelleyen her ne ise, o kısmı hayatlarından tamamen çıkarmak isterler. İnsanlar böyle bir durum karşısında, çaresizlik ve yılgınlıkla pes etmek yerine yeniden ayağa kalkabilecek güce ve azme sahip olduklarını bilmelidirler.

Nietzsche; “İçimde bir ses diyor ki; düşüncenin özgürlüğü ile bilinçlenirse insan, başka mutluluğa gerek kalmıyormuş” der.

Bireyin, kendine ve topluma karşı yerine getirmesi gereken yükümlülükleri zamanında ve eksiksiz yerine getirebilmesi, kişinin sorumluluk sahibi olması ve kendi varoluşunu yaşaması açısından da son derece önemli bir adımdır. Bu sorumluluk bilinci ile yaşamak kişiye olayları değiştirme gücü kazandırır. Bu yaklaşımın artması ile toplumsal farkındalık sağlanır ve öğrenilmiş çaresizlik içinde toplumun bir şey yapmadan yaşamak yerine doğru seçimler yapıp, doğru kararlar alabilecek hale gelmesinin önü açılır.

Saygılarımızla,
ODTÜ Mezunları Derneği
Yönetim Kurulu

19. Adalet ve Demokrasi Haftası

Etkinlikleri

Aysun Büyükcengiz

24 Ocak Salı: "Uğur Mumcu'nun Ardından" Fotoğraf Sergisi

ODTÜ Mezunları Derneği, 19. Adalet ve Demokrasi Haftası etkinlikleri kapsamında Vişnelik Tesis'i'nde Gürsel Gökçe tarafından hazırlanan "Uğur Mumcu'nun Ardından" adlı bir fotoğraf sergisi düzenledi. 25 Ocak Çarşamba günü açılan sergide, Uğur Mumcu fotoğrafları, cenazesinden ve anma etkinliklerinden fotoğraflarla Adalet ve Demokrasi Haftası afişleri yer aldı. Sergi, 31 Ocak Salı gününe dek açık kaldı.

25 Ocak Çarşamba: Belgesel Gösterimi

Derneğimizin 19. Adalet ve Demokrasi Haftası kapsamında düzenlediği etkinlikler, 25 Ocak Çarşamba günü düzenlediğimiz belgesel gösterimi ile devam etti. Bu gösterimde yönetmenliğini Cenk Örtülü ve Zeynel Koç'un yaptığı "Taşlaşan Vicdanlar" ve Tülin Dağ'ın yönettiği "Bir Adım Ötesi" adlı belgesel filmler izlendi.

Bir Adım Ötesi

Yapımcılığını ve yönetmenliğini Tülin Dağ'ın üstlendiği 2011 yapımı film, Türkiye'de politik nedenlerle uzun yıllar aynı cezaevinde kalan üç kadının cezaevindeki ve cezaevinden çıktıktan sonra farklılaşan hayatlarını anlatıyor. 20'li yaşlarında girdiği cezaevinden 30'lu yaşlarında çıkan Tülin Dağ, kendi deneyiminden yola çıkarak "Bir Adım Ötesi" adlı filmi üç yılda tamamladı. Belgeselde, kadınlardan biri cezaevi ile ilgili bir şey görmek istemezken, iki kadın kaldıkları koşu görmeye karar verirler. Kadınlar, cezaevini gezerken, orada geçirdikleri günleri son derece samimi bir biçimde izleyicilerle paylaşırlar. Her şey o kadar insandır ki, seyirci onların çektiği acıları, özlemleri, sıkıntıları kendi başına gelmiş gibi yaşar belgeseli izlerken.

Taşlaşan Vicdanlar

Cenk Örtülü ve Zeynel Koç'un ilk yönetmenlik deneyimi olan "Taşlaşan Vicdanlar", kamuoyunda "polise taş atan çocuklar" olarak bilinen ve Terörle Mücadele Kanunu kapsamında yargılanan çocukların yaşadığı sıkıntıları ve travmaları konu alıyor. Çocukların aldıkları cezalar, karşılaştıkları maddi ve manevi baskılar, kendi ağızlarından ve içlerinden birinin annesinin gözünden anlatılıyor. "Gitmek" filmiyle yurtdışında büyük başarı yakalayan Hüseyin Karabey'in yapımcılığını üstlendiği belgesel film, 22. Ankara Uluslararası Film Festivali'nde Belgesel Film Dalında Seçici Özel Ödülü'ne sahip oldu.

“Yargısız Adalet, Adaletsiz Hukuk”

Avukat Mehdi Bektaş ile Söyleşi

ODTÜ Mezunları Derneği'nin Adalet ve Demokrasi Haftası kapsamında düzenlediği etkinliklerden biri, 28 Ocak Cumartesi günü önemli toplumsal davalarda avukatlık yapmış Mehdi Bektaş'ın katıldığı, Hafta'nın adı ile aynı başlığı taşıyan söyleşi idi.

Söyleşi öncesinde gazeteci ve fotoğraf sanatçısı Gürsel Gökçe'nin “Uğur Mumcu'nun Ardından” ve Nazan Süzer ile birlikte hazırladığı “Yaşamak Direnmektir” isimli fotoğraf sunumları izlendi. Beğeniyle izlenen fotoğraf sunumlarının ardından söyleşiye geçildi.

Adalet ve Demokrasi Haftası hakkında kısa bir tanıtım ve değerlendirmenin ardından Mehdi Bektaş

sözlerine Uğur Mumcu'yu Hukuk Fakültesi'nde asistan olduğu dönemden, Çağdaş Hukukçular Derneği'nde ve Türk Hukuk Kurumu'nda yaptıkları çalışmalardan tanıdığını dile getirdi.

Onun gibi birçok aydının öldürmelerinin planlı programlı bir eylem olduğunu söyleyen Bektaş, bu tür cinayetlerin Hrant Dink cinayetinde iddia edildiği gibi birinin aklına koyup öldürmesiyle açıklanamayacağını, bu tür cinayetlerin siyasi iktidarlar tarafından aydınlatılması gerektiğini anlattı. Bektaş, genel olarak bir davanın nasıl gelişebileceği hakkında şunları söyledi:

“Dava, savcı birinin şikayet etmesi ya da emniyet ve bazı kaynaklar aracılığıyla bilgi edinmesi durumunda

güvenlik teşkilatından araştırma – inceleme isteyecek. Araştırma inceleme işi ise savcılığa, dolayısıyla Adalet Bakanlığı'na, emniyete dolayısıyla İçişleri Bakanlığı'na bağlıdır.”

Daha sonra Mehdi Bektaş; devlet, egemenlik, demokrasi, hukukun üstünlüğü gibi konular üzerinde kısa

bir değerlendirme yaptı ve yasama, yargı, yürütmenin anlamı üzerinde durdu.

Mehdi Bektaş ilgiyle izlenen konuşmasını, toplumsal olarak bilincimizi arttırmanın yolunun kültürel çalışmalara ağırlık vermekten geçtiğini söyleyerek bitirdi.

ODTÜ Mezunlar Derneği Felsefe Kulübü

"Bilimsel Felsefe" Çalışmaları

Alpay Erdoğan
(EE'89)

Felsefe Kulübü'nün Yaman Örs (PHIL'91) yönetiminde Ekim 2011-Ocak 2012 döneminde yürüttüğü "Bilimsel Felsefe" başlıklı çalışmasında şimdiye kadar yapılan toplantılarda, temel kaynak olan Hans Reichenbach'ın "Bilimsel Felsefenin Doğuşu" adlı kitabının bölümleri incelendi.

Kitabın ikinci yarıdaki bölümlerde, öзде empirist felsefenin devamı olan Bilimsel Felsefenin, 19. yüzyıl bilimindeki gelişmelerden başlayarak 20. yüzyılın modern fiziğinde öne çıkan görecelik ve kuantum fiziği konularındaki yeni kavramlar ve bilimsel bilgi, bilimsel yöntem ve bilim felsefesindeki gelişmelerle ilişkilendirilmesi örneklerle açıklanmakta, klasik fiziğin rasyonalistleri yanıltan nedensellik gibi temel kavramlarında modern fizikle yaşanan değişimler tanımlanmaktadır.

Bilimsel Felsefe programı kapsamında konuk katılımcıların sunumlarına devam edilmiş, 23 Kasım 2011 tarihinde ODTÜ Felsefe Bölümü'nden Doç. Dr. Erdinç Sayan tara-

findan “Zihin Felsefesi” ve 28 Aralık 2011 günü ise İstanbul'dan gelen felsefeci Zeki Taş (“Nöbetçi Felsefeci”, www.nobetcifelsefeci.com) tarafından da “Felsefede Güncellemeler” genel başlığı altında “Socrates Bugün Yaşasaydı” konulu sunuş ve tartışmalar gerçekleştirilmiştir.

Erdinç Sayan tarafından sunulan “Zihin Felsefesi” başlığı altında felsefenin çok eskiden beri özel bir alanı olan zihnin varlığı ile işleyişi ve zihin-beden ilişkisi konularında ilgili evrimsel gelişim de dikkate alınarak temel yaklaşımlar anlatılmıştır. Bu kapsamda, “Zihin Halleri”, Beden-Zihin Problemi”, “Beyin-Zihin İlişkisi”, Tekçilik (Monizm: Beden ve Zihin bütündür),

İkicilik (Dualizm: Beden ve Zihin ayrıdır), Davranışçılık, İşlevselcilik, Psikanaliz, “Elemeci Materyalizm”, “Folk Psikolojisi”, Panpişizm, Belirimselcilik (Emergentizm), Zihnin zamansallık ve uzaysallık ile ilişkileri, Hard Problem (Zihinsiz maddelerden zihin ortaya nasıl çıkıyor) ve Soft Problem (Zihnin yönelsel ve nitel halleri) konuları ve ilgili kavramlar anlatılmıştır.

Zeki Taş tarafından yapılan “Felsefede Güncellemeler: Socrates Bugün Yaşasaydı” sunuşunda ana fikir olarak Socrates'in bugün bile günlük yaşam ve eğitim başta olmak üzere vazgeçilmeyecek ilke ve yöntemleri anlatılmıştır. Felsefesini insandaki doğuştan gelen bilgiyi doğru sorularla or-

taya çıkarmak fikrine dayandıran Socrates, “Sorgulanmamış hayat hatadır”, “Soru sormayan insanın vasıfları eksiktir” ve “Akıllı insan seçmez, neyin doğru olduğunu zaten bilir” gibi özdeyişleriyle bu yaklaşımını açıklamaktadır. Örneğin Socrates yöntemini uygulayan bir öğretmen ilk kez girdiği sınıfta sorularla sınıfın düzeyini anlayarak konu anlatımını bu düzeye göre ayarlayarak eğitimin etkinliğini artırabilir.

Ocak ayındaki toplantılarla 1. dönemi sona erecek olan Bilimsel Felsefe çalışmasına Şubat-Mayıs 2012 döneminde 6 günlük bir toplantı dizisiyle devam edilmesi düşünülmektedir. Bu kapsamda, 15 ve 22 Şubat'ta Reichenbach'ın kitabının “Evrim” başlıklı bölümünün incelenmesi; 29 Şubat'ta yapılacak toplantıya Reichenbach konusunda bir sunuş-tartışma için konuk bir felsefe öğretim üyesinin katılması kararlaştırılmıştır. Mart, Nisan ve Mayıs aylarının son çarşambalarında ise kitap okumaları yapılması; bunlardan Mart ayında yapılacak okumada, Reichenbach'ın kitabının etik ile ilgili bölümlerinin incelenmesi öngörülmüştür.

II. İnternet ve Yaşam Platformu

“İnternet ve Hayat, Yaşamda Yeni Yönelimler”

Aysun Büyükcengiz

○ DTÜ Mezunları Derneği Bilgi ve İletişim Teknolojileri Komisyonu (BİLTEK) tarafından geçtiğimiz yıl 19 Mart 2011 tarihinde “İnternet ve Yaşam” ana temasıyla düzenlenen “E-demokrasi ve Yaşam” Paneli’nin ardından, etkinliğin ikinci yılında 07 Ocak 2012 Cumartesi günü ODTÜ Mezunları Derneği Vişnelik Salonu’nda “İnternet ve Hayat, Yaşamda Yeni Yönelimler” adıyla bir panel gerçekleştirildi. ODTÜ Mezunları Derneği BİLTEK Başkanı Senai İstanbulluoğlu’nun açış konuşmasıyla başlayan panele Akşam Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni İsmail Küçükkaaya’nın moderatörlüğünde CHP Ankara Milletvekili Emrehan Halıcı, Türkiye Bilişim Vakfı (TBV) Ankara Temsilcisi Aydın Kolat, ODTÜ Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Öğretim Üyesi Kürşat Çağiltay ve ODTÜ Bilgisayar Mühendisliği Öğretim Üyesi Atilla Özgüt konuşmacı olarak katıldı.

ODTÜ Mezunları Derneği BİLTEK Başkanı Senai İstanbulluoğlu geçtiğimiz yıl yapılan panelin sonuçlarını paylaştığı açış konuşmasında, günlük yaşamımızın her alanına giren ve vazgeçilmez olan iki unsurun internet ve mobil iletişim olduğuna dikkati çekerek, “İnternet ve uygulamalarını gerçekten amacımıza ulaşmak için bir

araç olarak görmeli ve onun bizi yönetmesine izin vermeden biz onu yönetebilmeliyiz” dedi.

“Türkiye için ‘sayısal gündem’ projesi gerekli”

İstanbulluoğlu’nun ardından söz alan Emrehan Halıcı konuşmasında, teknolojinin dünyayı değiştirmedikçe dünyada yaşama biçimimizi etkilediğini ifade etti. Teknolojinin yalnızca bir araç olduğunun unutulmaması gerektiğinin altını çizen Halıcı, “İnternet – insan ilişkisi nasıl olmalı?” sorusunu cevaplamak için bir reçete yazılamayacağını söyledi. Türkiye’de internet ve internet kullanımını konusunda e-Türkiye projesinin başladığını ve ardından e-dönüşüm Türkiye olarak tanımlanarak 111 maddelik bir proje listesi ile sürdürüldüğünü dile getiren Halıcı, organizasyon bozukluğu nedeniyle projenin maddelerinin yarısının bile tamamlanamadığını söyledi.

TBV Ankara Temsilcisi Aydın Kolat, “İnternet ve hayat” derken ana konu başlığının iş dünyası olduğunu dile getirerek, y kuşağının üretici – tüketici ilişkisini ve teknolojiyle ilişkiyi nasıl etkilediğine şöyle değindi: “Üretici – tüketici ilişkisi üreticinin tüketicinin isteklerine göre ürün üretmesi yönünde değişti. ’80 öncesi, teknolojinin gelişim sürecini gören ve hayatı-

nın belli bir noktasında teknolojiyle tanışan x kuşağının ardından gelen y kuşağı, teknolojinin kullandığı bir dünyaya geldi. Çevresindeki insanlarla, üst kat komşusuyla bile sanal görüşmeyi benimsiyor. Önemli bir özellikleri de teknolojik ürünleri kullanım kılavuzu olmadan kullanmaya başlayabiliyorlar. Biz eskiden çok daha basit teknolojik araçları kılavuzuna bakarak kullanmaya başlıyorduk.”

ODTÜ Bilgisayar Mühendisliği Öğretim Üyesi Atilla Özgüt, internetin Türkiye’de kullanılmaya başladığı dönemi değerlendirerek, bu dönemde “hareketli insanın yerini hareketli bilgi alacak” öngörüsünde bulduklarını dile getirdi. Geçmişte bir araştırma için başka bir şehirdeki kütüphaneye gitmek zorunda olan akademisyenin bugün aynı araştırmayı masasının başından yapabildiğini ifade eden Özgüt, böylesine önemli bir güç olması nedeniyle siyasi iktidarların internet üzerinde bir yaptırım gücüne sahip olma eğiliminde olduklarını belirtti.

“Dijital göçmen olmak istemiyorsanız, teknolojiyi hayatınıza dahil etmelisiniz”

Konuşmasında, herkesin mutlaka teknolojiyi kullanmayı öğrenmesi gerektiğine dikkati çeken ODTÜ Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Öğretim Üyesi

Kürşat Çağiltay, teknolojiyi kullanmayı öğrenenler ve öğrenmeyenler için “dijital yerli” ve “dijital göçmen” kavramlarını kullandı. Çağiltay, “Dijital göçmen olarak kalmak istemiyorsanız, teknolojiyi ve getirdiği yenilikleri kullanmayı öğrenerek hayatınıza dahil etmelisiniz” dedi.

İçinde bulunduğu Avrupa Çevrimiçi Çocuklar Projesi’nin sonuçlarına da değinen Kürşat Çağiltay, “1018 çocukla yüz yüze yaptığımız görüşmelerin sonucuna göre, internet kullanma yaşı 10, çocuklar günde ortalama 74 dakika internet kullanıyorlar. Türkiye’de ebeveynlerin internet kullanma oranı yüzde 29, gelişmekte olan ülkelerde bu oran yüzde 57, gelişmiş ülkelerde ise yüzde 84,4. Araştırma sonucuna göre ebeveynler çocuklarına internet kullanımını konusunda yol gösterebileceklerini düşünüyorlar ancak ayrıntılı sorularda yönlendirme konusunda yetersiz oldukları ortaya çıkıyor.” dedi. Çağiltay, çocukların karşı karşıya kalacağı risklerin internet kullanımını kısıtlamak amacıyla kullanıldığını savunarak, internetin olumsuz etkilerinin giderilmesinin ailelerin, özellikle de annelerin eğitilmesinden geçtiğini vurguladı.

“Türkiye’nin Enerji Görünümü 2012” Paneli

Oğuz Türkyılmaz’dan artan enerji ihtiyacını karşılamaya yönelik öneriler: “Enerji talebi doğru yönetilmeli, enerji kaynakları verimli kullanılmalı”

Aysun Büyükcengiz

ODTÜ Mezunları Derneği Enerji Komisyonu tarafından düzenlenen Türkiye’nin Enerji Görünümü - 2012 paneli, Enerji Komisyonu üyesi, TMMOB Makine Mühendisleri Odası Enerji Çalışma Grubu Başkanı ve Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi Yönetim Kurulu Üyesi Oğuz Türkyılmaz’ın katılımı ve sunumuyla 21 Ocak Cumartesi günü ODTÜ Mezunları Derneği Vişnelik Salonu’nda gerçekleşti. ODTÜ Mezunları Derneği Enerji Komisyonu Başkanı Budak Dilli’nin yöneticiliğinde gerçekleşen panelde Oğuz Türkyılmaz, Türkiye’nin enerji kullanımı, üretimi ve üretim potansiyeli ile ilgili bilgi verdi. Enerji üretimi konusunda konan hedefleri değerlendiren Türkyılmaz, hedeflere ulaşmak için gereken program konusunda önerilerde bulundu:

“Türkiye’de enerji talebi giderek artıyor. Gelecek 15 yılda yatırım ihtiyacı 100 milyar Dolar olarak tahmin ediliyor. Enerji tüketimi yüzde 80 oranında arttı, ihtiyaç her geçen gün artıyor. 2015 yılında elektrik üretiminin 284 milyar KWS’e çıkacağı öngörülüyor. Tüm bu artışlarla birlikte ortaya şu soru çıkıyor: Türkiye’de artan elektrik ihtiyacını karşılamak için talebi doğru yönetmek ve enerji kaynakları daha verimli kullanmak ihtiyacı karşılamak için daha etkili bir çözüm değil mi?”

Yoğun katılımı gerçekleşen panelde Türkiye’nin 2023 enerji hedeflerini sıralayan Türkyılmaz, değerlendirmelerini şöyle aktardı:

“Elektrik üretiminde yerli kaynakların payı artırılacak, 2023’e kadar linyit ve taş kömürü kaynakları kullanılmış olacak, elektrik üretiminde doğalgazın payı yüzde 30’a düşürülecek. Bunların hepsi çok güzel hedefler, ancak bu hedeflere ulaşmak için gerekli program ortada yok.” Türkyılmaz, rüzgar enerjisinden yararlanma konusunda bir zamanlar “Rüzgar gülü mü döndüreceksiniz?” denirken, bugün devlet çalışmalarında yenilenebilir enerji başlığının altında rüzgar enerjisi, güneş enerjisiyle ilgili hedef konmasının çok önemli olduğunu vurguladı. Oğuz Türkyılmaz, bu hedefleri gerçekleştirebilmek için 18 yılda yaklaşık 225 milyar Dolar yatırım yapılması gerektiğini belirtti.

Türkiye’nin enerji kaynakları potansiyeli

Türkiye’nin enerji kaynakları potansiyeli ile ilgili de bilgi veren Oğuz Türkyılmaz, Türkiye’de 25 bin MW kurulu güce müsait linyit potansiyeli, hidroelektrikte 140.000 MW ulaşılabilir ekonomik kapasite bulunduğunu söyleyen Oğuz Türkyılmaz, “Çok sayıda yatırım var, önümüzdeki yıllarda önemli kısmı devreye alınabilecek. Özellikle rüzgar enerjisi potansiyeline çok inanıyorum. 48.000 MW’lık üretim için yüzölçümünün yüzde 1’ine türbin kurmak gerekiyor. Kullanabileceğimiz enerjinin yalnızca yüzde 4’ünü kullanıyoruz. Kat etmemiz gereken çok yol var” dedi.

Türkiye’nin önemli bir güneş enerjisi potansiyeline sahip olduğunu söyleyen Oğuz Türkyılmaz,

sözlerini şöyle sürdürdü: “Türkiye’nin güney yarısında toplamı 11.351 Kilometrekarelik alanlara güneş panelleri kurulursa, yılda aşağı yukarı 400 TWh enerji üretilir. Bu da Türkiye’nin 2010 yılı toplam elektrik tüketiminin 2 katından fazladır. Jeotermal enerji açısından Türkiye dünyanın 7. büyük potansiyeline sahip ülkesi. Potansiyel, konut ve sera ısıtma, tarımsal alan kurutma için kullanılabilir. Biyoetanol konusunda ise, 149,5 milyon litre kapasiteli üç tesis var. 2 – 2,5 milyon litrelik kapasiteden söz edilse de bunun gerçekleşmesi için yakıtta biyoetanol karıştırılma oranının artırılması ve ÖTV maliyetinin düşürülmesi gerekiyor.”

“Yerli enerji ekipmanı üretimi temel politika olmalı”

Değerlendirilmeyi bekleyen yerli yenilenebilir enerji potansiyelinin toplam 767 milyar KWS olduğunu vurgulayan Oğuz Türkyılmaz, bu potansiyeli değerlendirmek için plan yapılması gerektiğini belirtti. Enerji üretim ekipmanlarının da çok önemli olduğunu dile getiren Türkyılmaz, “Yerli enerji ekipmanı üretimi temel politika olmalı. Üniversiteler, sanayi kuruluşları, meslek örgütleri olarak bir araya gelerek ihtiyacımız

olan tüm ekipmanı kendimiz yapabiliriz. Teknoloji Bakanlığı, örneğin İzmir’de rüzgar türbini üretecek bir sanayi bölgesi kurup üretim için teşvik verebilir. Enerji Ekipmanları Müsteşarlığı oluşturulabilir.” dedi.

Enerji tüketiminde OECD ülkeleri arasında ortalamanın üzerinde yer alan Türkiye’de enerji verimliliği konusunun mutlaka tartışılması gerektiğini vurgulayan Oğuz Türkyılmaz, “Enerji tasarrufu potansiyeli var ama uygun yöntemlerle yaklaşmak gerekiyor” dedi. Türkyılmaz, güneş enerjisi lisans verme sisteminde de değişiklik yapılması gerektiğini söyleyerek, lisansın daha ileri teknoloji kullanacak ve mali açıdan projeyi daha rahat gerçekleştirecek şirketlere verilmesi gerektiğini dile getirdi. Türkyılmaz, üretimin tüketimin yalnızca yüzde 2’sini karşılayabildiğine ve giderek artan doğalgaz ihtiyacına dikkati çekerek, “Türkiye’de petrol ve doğalgaz mutlaka var. Ama aramak gerekiyor. Özellikle deniz alanlarında, dört kuyu açtıktan sonra pes etmeden devam edilmeli. Şu anda çalışmalar Akdeniz’e yönelmiş durumda. En verimli alanlar ise Trakya ve Güneydoğu Anadolu.” dedi.

2012'ye Vişnelik'te "Merhaba" dedik

Her yıl olduğu gibi, bu yıl da yeni yılı muhteşem bir eğlence ile karşıladık.

DTÜ Mezunları Derneği, her yılbaşı akşamı olduğu gibi, 2011 yılının son günü de 2012'nin ilk sabahına kadar süren muhteşem bir kutlama ile üyelerini ve konuklarını doyusya eğlendirdi. Yılbaşı eğlencesi için başlayan hazırlıklarla hareketli günler geçirilen Vişnelik'te takvim 31 Aralık'ı gösterdiğinde, akşama doğru lobiden Kış Bahçesi'ne kadar her yer yeni yıl kutlamasına hazır. Vişnelik, görüntüsü kadar müziği ve mönüsüyle de konuklarına harika bir gece yaşattı. Grup Hercai ile başlayan müzik keyfi, TRT Sanatçısı Sevim Nur'un yorumladığı Türk Sanat Müziği eserleriyle devam etti. Konuklar, Sevim Nur'un ardından sahne alan Özhan Özgür ve Grup Ankara'nın müzikleri eşliğinde, yeni yıl pastasından sonra saatler 12'yi vurduğunda hep bir ağızdan geriye sayım yaparak

2012'ye merhaba dediler. Gece yarısından sonra işkembe ve mercimek çorbalarıyla canlanan konuklarımız, eğlenceye Havuzbaşı'nda devam etti.

Yeni yılın ilk saatlerini geçirmeleri için hazırlanan Havuzbaşı'na geçen konuklar için Vişnelik'in muhteşem Ankara manzarası, 15 dakika süren havai fişek gösterisiyle süslendi. Vişnelik Havuzbaşı'nın eşsiz manzarasına, havuzun etrafına konmuş ateş varilleri, sucuk ekmek, sıcak şarap ve müziğin eklenmesiyle ortaya çıkan ortam tarifsizdi. Bu keyifli ortamda, burs fonu yararına gerçekleşen çekilişle kendisine hediye çıkan üyelerin sevinci görülmeye değerdi. Yeni bir yılı harika bir organizasyonla, mutlulukla karşılayan konuklarımız, 2012'de de aynı mutluluğun sürmesini dilediler. Coşku ve keyifle geçen gecenin sonunda herkes evlerine gitmek üzere vedalaşırken, Vişnelik'in yılbaşı organizasyonu konuklardan tam not aldı.

Hayyam Gecesi

"Dünya dediğin bir bakışımızdır bizim"

*Niceleri geldi, neler istediler;
Sonunda dünyayı bırakıp gittiler;
Sen hiç gitmeyecek gibisin, değil mi?
O gidenler de hep senin gibiydiler.*

Hayyam, rubailer ve şarap... 17 Ocak Salı akşamı Vişnelik Salonu'nda gerçekleşen Hayyam Gecesi'nde, Hayyam'ın dörtlüklerine büyüleyici ney ve şarap eşlik etti. Hayyam'ın çağının haksızlıklarını, aşk, şarap, dünya, hayat gibi kavramları yansıtan rubailerin Aylin Özmenek tarafından ses-

lendirildiği gecede, Özmenek'e neyiyle Ömer Selimoğlu eşlik etti. Yoğun ilgi gören ve programın başlamasına dakikalar kala bile rezervasyonların devam ettiği gecede, rubailerin ve neyin yarattığı ambiyans, Vişnelik'in geceye özel dekorasyonu ve şarapla birleşince konuklar doyumsuz bir keyif yaşadılar.

Gaziantep Gecesi

Vişnelik'in yöresel geceleri, 18 Ocak Çarşamba akşamı Gaziantep Gecesi ile devam etti. Dünyanın yaşanılan en eski kentlerinden biri olan Gaziantep'ten fotoğrafların sergilendiği lobide Gaziantep'e özgü el sanatları ürünleriyle bir de mini çarşı kuruldu. Stantlardaki rengarenk yemeniler, dokumalar, Gaziantep'e özgü yiyecekler, el işi bakır takımlar lobide farklı bir renk getirirken, özellikle katmer, baklava ve yöreye

özel Antep fıstığı ve kurutulmuş sebzelerin satıldığı stantlar yoğun ilgi gördü. Zeugma'nın ortaya çıkışıyla ilginin arttığı mozaik sanatı da bir stantla tanıtıldı. Yöresel yemekleri sunmak için profesyonel kadrosuyla gecemize katılan Gaziantep Mutfağı ekibi, konuklarımıza yöreye özgü cacıklı Arap köftesi, muammara, Antep kebabı ve katmerin de bulunduğu muhteşem bir münü sundu. Gaziantep'ten Vişnelik'e özel olarak bu gece için gelen Halk Oyunları ve Gaziantep Türkü Ekibi, sergiledikleri oyunlar ve söyledikleri türkülerle geceye renk kattı. Gecenin sonunda konuklar, tekrar böyle eğlenmeyi dileyerek tesis-ten ayrıldılar.

özel Antep fıstığı ve kurutulmuş sebzelerin satıldığı stantlar yoğun ilgi gördü. Zeugma'nın ortaya çıkışıyla ilginin arttığı mozaik sanatı da bir stantla tanıtıldı. Yöresel yemekleri sunmak için profesyonel kadrosuyla gecemize katılan Gaziantep Mutfağı ekibi, konuklarımıza yöreye özgü cacıklı Arap köftesi, muammara, Antep kebabı ve katmerin de bulunduğu muhteşem bir münü sundu. Gaziantep'ten Vişnelik'e özel olarak bu gece için gelen Halk Oyunları ve Gaziantep Türkü Ekibi, sergiledikleri oyunlar ve söyledikleri türkülerle geceye renk kattı. Gecenin sonunda konuklar, tekrar böyle eğlenmeyi dileyerek tesis-ten ayrıldılar.

özel Antep fıstığı ve kurutulmuş sebzelerin satıldığı stantlar yoğun ilgi gördü. Zeugma'nın ortaya çıkışıyla ilginin arttığı mozaik sanatı da bir stantla tanıtıldı. Yöresel yemekleri sunmak için profesyonel kadrosuyla gecemize katılan Gaziantep Mutfağı ekibi, konuklarımıza yöreye özgü cacıklı Arap köftesi, muammara, Antep kebabı ve katmerin de bulunduğu muhteşem bir münü sundu. Gaziantep'ten Vişnelik'e özel olarak bu gece için gelen Halk Oyunları ve Gaziantep Türkü Ekibi, sergiledikleri oyunlar ve söyledikleri türkülerle geceye renk kattı. Gecenin sonunda konuklar, tekrar böyle eğlenmeyi dileyerek tesis-ten ayrıldılar.

Doğal Çocuk Gelişimi Semineri

Anne-Baba Ve Adaylarına Kendilerini Eğitme Bilgileri

Aysun Büyükcengiz

ODTÜ Mezunları Derneği, 4 Ocak Çarşamba günü anne-baba ve anne-baba adaylarına doğal çocuk gelişimi üzerine bir seminer düzenledi. Dortmund Üniversitesi Sosyal Eğitim Bilimleri mezunu olan ve Montessori eğitimine devam eden Özgür Kalp (Nazif Ergenç) verdiği seminerde, doğum ve bebeklik sürecinden başlayarak çocuğun gelişim etapları ve bu etaplarda dikkat edilmesi gerekenleri aktardı.

Eğitilmesi gerekenin kendi doğasından uzaklaşan yetişkinler olduğunu söyleyen Ergenç, yaşadığımız şüphe ve endişe dolu sistemden rahatsız olmamıza rağmen anı yaşayan, şüphe ve endişe duymayan çocukları kendi sistemimize uyumlamaya çalıştığımızı dile getirdi. Bunun nedenini yetişkinlerin yaptıklarını farklılaştırmayı bilmemesine

başlayan Nazif Ergenç, yetişkinlerin yaptıkları hataları yıllar sonra çocuklarında olumsuzluk olarak nitelendirdiğini, hataların durdurulmaması durumunda çocukların bugünkü yetişkinlere benzeyen bireyler olacağını ve olumlu bir değişiklik yaratılamayacağını söyledi.

Doğruları ve yanlışları görmek için öncelikle anlaşılması gereken bir konu olduğunu dile getiren Ergenç, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Çocuğun içinde bir program var ve çocuk bu programa göre gelişmekte. Tüm dış etkenler (epigenetik), bunlara anne ve babası da dahil, çocuğun gelişimini ve kendini gerçekleştirmesini, olumlu veya olumsuz etkiliyor. Çocuğun bu programı otomatik olarak işleme başlar ve "odaklanmak" bu programın bir parçasıdır.

Bu dünyadaki tüm çocuklar için geçerlidir."

Bireyin doğumundan ölümüne kadar belli etaplardan geçtiğini ifade eden Ergenç, çocuğun uygun bir çevre bulduğu sürece bu etapları sağlıklı şekilde başardığını, aksi takdirde etapları durdurduğunu belirtti. Söz ettiği uygun çevreyi çocuğun kendini rahat hissedeceği, barışçıl, huzurlu ve sakin olarak nitelendiren Nazif Ergenç, böyle bir ortamın çocuğun içinden gelen sese yönelmesini ve kendini tanımasına sağlayacağını anlattı. Ergenç, "çok işi var bir çocuğun" diyerek çocukların kendilerini geliştirme sürecini "bir edimle acemi olarak başlar, durumu kavrayana kadar devam eder, ustalaşır ve bir sonraki edimini seçer. Bitince de mutlu olur gülümser, bedeni mutluluk hormonu salgılar, buda çocuğun kendisini övmesidir. Örnek olarak bebeklerinizi elleriyle oy-

narlarken gözleyin. Bir zaman sonra el ile oynamaları biter, çünkü onların kendilerine ait olduklarını kavramışlardır artık." diyerek anlattı. Çocuğun kendi seçtiği edimlerle beyinlerinin geliştiğini, beyin hücreleri arasında bağlantılar oluştuğunu belirten Ergenç, anne – babalara çocuğa uygun ortamı hazırlama görevi düştüğünü vurguladı. Nazif Ergenç, anne – babaların hangi davranışlarının ve müdahalelerinin çocuk için tehlike olacağını iyi bilmeleri gerektiğine dikkati çekerek, bu farkındalığa ulaşmak için iyi gözlem yapmak gerektiğini belirtti.

Sinema Kulübü'nden "Vesikalı Yarım"

Kamil Akdoğan
(EŞ'90)

ODTÜ Mezunları Derneği Sinema Kulübü'nün 25. Buluşması 11 Ocak 2012 tarihinde gerçekleştirildi. Toplantının konusu geçtiğimiz yılın sonlarına doğru yitirdiğimiz usta yönetmen Ömer Lütfi Akad'ın 1964 yılında çektiği "Vesikalı Yarım" isimli filmi idi. Bu toplantı bir yandan usta yönetmenin ölümünün ardından O'na bir saygı duruşu niteliği taşıırken, bir yandan da ülkemiz sinemasına adını köşeli harflerle yazdırmış bir filmi ve yönetmenini tanımak için güzel bir fırsat anlamına geliyordu.

Filmin çözümlenmesini Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi öğretim üyelerinden ve Sinema Anabilim Dalı Başkanı Profesör Ruken Öztürk yaptı. Geçtiğimiz yıl içinde de konuğumuz olan Ruken Öztürk'ün çözümlenmesi, tıpkı o sunumunda olduğu gibi yine büyük bir ilgi ve beğeniyle izlendi. Çözümleme öncesinde birçoğumuz tarafından klasik bir Yeşilçam melodramı olarak görülen "Vesikalı Yarım", sunum sonunda çok daha farklı boyutlar içeren bir sanat eseri haline gelmişti.

Ruken Öztürk, Lütfi Akad hakkında bilgiler de verdiği çözümlemeye başlamadan önce çeşitli filmlerden kısa kesitler izletti. Bu filmlerden biri başrollerini Ingrid Bergman ve Humprey Bogart'ın paylaştıkları Michael Curtiz'in yönettiği "Casablanca" (1942), diğerleri ise Nejat Saydam'ın yönettiği "Ayşem" (1968) ve Orhan Aksoy'un yönettiği "Seni Sevmek Kaderim" (1971) isimli Yeşilçam melodramları idi. İzlediğimiz bu kesitlerde gördüğümüz benzerliklerin ya da farklılıkların Vesikalı Yarım'in daha kolay anlaşılmasında büyük yardımları olacaktır.

"Vesikalı Yarım", İstanbul'un mütevazı semtlerinden birinde manavlık yapan bir adamın, genç ve güzel bir pavyon kadını ile tanışmasının ardından yaşadığı bir hikayeyi (bir fantaziyi) anlatırken, kimi toplumsal metinlere yaptığı göndermeler, Lütfi Akad'ın usta oyuncu yönetmenliği, farklı üslubu ve daha birçok başka yönden klasik melodramlardan ayrılıyordu.

Filmi klasik melodramlardan ayıran ve Yeşilçam sinemasında özel bir konuma yerleştiren en önemli neden elbette ki Lütfi Akad'ın üslubunda yatıyordu. Sinemanın hem yapısal hem de içerik olarak romanın yerini almakta olduğuna inanan Lütfi Akad'ın edebiyatla kurduğu ilişki ve gerçekçi bakış açısı filmi sıradan bir gösteri olmaktan çıkarıyordu.

Filmi klasik melodramlardan ayıran ve Yeşilçam sinemasında özel bir konuma yerleştiren en önemli neden elbette ki Lütfi Akad'ın üslubunda yatıyordu. Sinemanın hem yapısal hem de içerik olarak romanın yerini almakta olduğuna inanan Lütfi Akad'ın edebiyatla kurduğu ilişki ve gerçekçi bakış açısı filmi sıradan bir gösteri olmaktan çıkarıyordu.

Sahnelerin gerçekçi mekânlarda çekilmesi, durağan kamera kullanimı Lütfi Akad'ın yönetmenlik özelliklerinden birkaçıydı sadece. Lütfi Akad film boyunca abartılı yakınlaştırmalar yapmıyordu örneğin. Bunun izleyiciye saygısızlık olduğunu düşünüyordu. Keza filmdeki diyaloglar da son derece gerçekçi görünüyordu ve anlatılmak istenen pek çok şey gereksiz sözcüklerle şişirilmiyordu. Uzun çekimler ve kameranın özellikle yarattığı alan derinliği gerçekçiliğe hizmet ediyordu. Örneğin Halil bir masada oturup içkisini içerken kamera sadece onu görüntülemiyor ama arka masalarda oturan insanlar ya da kameranın alanına giren başka yerlerde olan bitenler bütün çıplaklığıyla seçilebiliyordu.

Filmde pek çok melodramda rastladığımız bir kadın fetişleştirilmesi de yoktu.

Keza filmdeki şarkılar da özenle seçilmiş şarkılardı. Ancak birkaç kez izlendikten sonra göze çarpan kimi ayrıntılar şarkıların sözlerinde gizliydi. Ortada henüz aldatma falan yokken dinlediğimiz şarkılardan birinde, "Aldatıcaksın beni seni gidi yaramaz" sözleri iştiliyordu. Bu sözler aslında filmin akışındaki bir gelişmeyi haber veriyordu.

Son derece gerçekçi bir mekânda Sabiha'nın (Türkan Şoray) Halil'in (İzzet Günay) masasına gelerek "Sigaramı yakar mısınız?" sözleri ile başlayan fantazi ise, Halil'in onu bıçaklamasının ardından genç kadının her şeye rağmen onu koruması ve Halil'in dudaklarından dökülen "Beni asıl şimdi yaktı" dediği an'a dek devam ediyordu. Fantazinin bitişi Halil'in eve dönüşü demektir. Ama bu dönüş şekli olarak

bir yuvanın dağılması olarak gözükse de, Halil asla eski Halil değildi artık. Evet, hayatına giren bir fazlalıktan kurtulmuştu ama aynı nedenle açığa çıkan bir eksikle sürekli yaşamaya mahkûmdu artık. Sabiha ise sigarasını yaktırıken şuh bakışları olan, şen kahkahalar atan, çekici bir kadın, bir fantazi nesnesi iken; bıçaklandığı anda dahi Halil'i korurken fedakâr bir anne gibiydi. Film İstanbul'un sıradan bir delikanlının hikâyesi gibi başlamış ama giderek onun hayatına giren bir kadının hikâyesine dönüşmüştü.

Filmin özellikle son sahnesi ise sinema literatürüne girecek denli çarpıcıydı. Bu sahnede Sabiha son bir umutla Halil'in dükkânına gitmişti. Burada gördüğü manzara Halil'in iki çocuğuyla beraber mutlu bir panoromasından başka bir şey değildi. Halil'in babası da Sabiha'yı görmüş, bir adım öne çıkarak gelmesine engel olmuştu. Oysa Sabiha'nın o manzarayı gördükten sonra gitmekten başka bir yolu kalmamıştı. Bu sahnede kamera dükkândan uzaklaşırken Sabiha'ya doğru yaklaşıyordu ve film Şükran Ay'ın seslendirdiği çok güzel şarkı ile ("Kalbimi Kıra Kıra") sona eriyordu.

Kaynaklar:

Çok Tuhaf Çok Tanıdık Vesikalı Yarım Üzerine, Metis yayınları, Ocak 2005, Nilgün Abisel, Umut Tümay Arslan, Pembe Behçetoğulları, Ali Karadoğan, Semire Ruken Öztürk, Nejat Ulusay

10 TL KAMPANYASI

Burs Fonuna Yapacağınız ayda 10 TL ve Üzeri yardımlar bir araya geldiğinde, kaynak yetersizliği yüzünden burs veremediğiniz birçok ODTÜ'lü kardeşimizin yüzü gülecek.

Dileriz, bu kampanyada bizi yalnız bırakmazsınız.

ONLARI Unutmayınız.

BURS VE YARDIMLAR FONU HESAP NUMARALARI:

İŞ BANKASI ODTÜ ŞUBESİ 4229-422059
IBAN:TR 81000 6400 0001 4229 0422 059

GARANTİ BANKASI

MALTEPE ŞUBESİ 114-6299535

IBAN: TR21 0006 2000 1140 0006 2995 35

YAPI KREDİ BANKASI ODTÜ ŞUBESİ

IBAN: TR74 0006 7010 0000 0072 4153 77

ZİRAAT BANKASI ODTÜ ŞUBESİ-EURO

IBAN: TR39 0001 0015 3708 9762 9150 01

İŞ BANKASI ODTÜ ŞUBESİ - USD

IBAN: TR81 0006 4000 0024 2293 165117

"BURS FONU'NA DESTEKLERİNİZİ BEKLİYORUZ"

BURS FONU'MUZA KATKI SAĞLAYAN ÜYELERİMİZE,

MEZUNLARIMIZA VE ODTÜ DOSTLARINA,

BURSIYER ÖĞRENCİLERİMİZ

ADINA TEŞEKKÜRLER...

31 Aralık 2011 günü Vişnelik'te yapılan yılbaşı kutlamasında OMD Burs Fonu yararına hediye çekilişi yapıldı. Satılan biletlerin geliri Burs Fonu'na aktarıldı.

OCAK AYI İTİBARI İLE BURS FONU'MUZA BAĞIŞTA BULUNUP ESKİ TALİMATLARINI GÜNCELLEYEN YENİ BAĞIŞ VEREN ÜYELERİMİZ, FİRMA VE ODTÜ DOSTLARI

BURS VERENLER	BÖLÜM/MEZUNİYET YILI
AYSEL SAATÇI	CHE'76
DERYA ÖZBEN GÖNCÜOĞLU ÇAKIR	CE'89
ENİS EROL	PHYS'81
H. NAFİ İPEK	PETE'82
İ. METİN ÇETİN	ADM 88
İNCIHAN USLUEL	EE'85
MEHMET YILMAZ	GEOE'88
NURETTİN UFUK BULUT	EE'64
ÖZGÜR ULUPINAR	EE'95
SİBEL SAYINER	CHE'84

ERDEMİR FİDAN CHE'81 ANISINA

NURPER FİDAN CHEM'82

FATMA-MAHMUT FİDAN

HATİCE FİDAN DALKIR-SERDAR DALKIR ECON

ODTÜ DOSTLARI

NECMETTİN SARAL

BURS FONU YARARINA 31.12.2011'de GERÇEKLEŞTİRİLEN YILBAŞI HEDİYE ÇEKİLİŞİNE KATKIDA BULUNAN ÜYE/FİRMA VE ODTÜ DOSTLARI

Ankara Beko Bayileri;

Aksümer Day. Tük. Mal. Mob. San. Tic. Ltd. Şti.

Anadolu Ticaret ve Pazarlama Portakal A.Ş.

Prestij Day. Tük. Mall. Tic. Ltd. Şti.'ne

Ulaşlar Day. Tük. Mall. Tic. ve Paz. AŞ.'a

ÜYELERİMİZ VE ODTÜ DOSTLARI;

Arkadaş Kitabevi'ne

Delta Bisiklet'e

Dr. Dilara Uncu'ya

Kotonteks - Aysun Öztekin'e

Kuki Plus - Boğaç Üner'e

Penez Gümüşçülük Hamdi-Canan Büber'e

Red-White Kuaför - Aziz Yılmaz'a

Shope Akademi Restaurant'a

Başta Ekmel Kadioğlu olmak üzere tüm Burs Komitesi Üyelerine,

Dernek Müdürümüz Bülent Kurtaran'a ve tüm Dernek Çalışanlarına,

BURSIYERLERİMİZ;

Aysel Berksoy (ECE), Emine Karabulut (HIST)

İlkem Kumru (BIOL), Merve Çetin'e (ADM)

Değerli Destekleri İçin Teşekkür Ederiz.

OMD Burs ve Yardımlar Komitesi

ODTÜ Mezunları Derneği

logolu kupalarımız

Burs Fonu yararına satışa sunulmuştur.

BURSIYER ÖĞRENCİLERİMİZ ADINA ÇOK TEŞEKKÜRLER EDERİZ...

Hocam Bu Ay Yine Buluşuyoruz!

Etkinliklerin dördüncü yılının dördüncü etkinliğinde öğrenciler, öğretim elemanları ve Rektör Prof. Dr. Ahmet Acar'ın katılımıyla "ODTÜ'de Barınma, Beslenme ve Ulaşım" konusu ele alındı.

Aysun Büyükcengiz

Her ayın ilk Çarşamba gününü gerçekleştiren "Hocam Bu Ay Yine Buluşuyoruz!" etkinliklerinin 4 Ocak'ta gerçekleşen toplantısı "ODTÜ'de Yiyecek, Barınma ve Ulaşım" konu başlığı ile gerçekleştirildi. Eski ve yeni ODTÜ öğrencilerinin ve öğrenci ailelerinin de katıldığı toplantıda, ODTÜ Rektörü Prof. Dr. Ahmet Acar öğrencilerin sorularını yanıtladı.

Toplantıya katılan öğrencilerin sorunlarının başında kampus içi ulaşım ve kantin fiyatlarının yüksek oluşu yer aldı. Beslenme konusunda yaşadıkları sorunları aktaran öğrenciler, İnşaat Mühendisliği'nde kantin fiyatları nedeniyle süren boykottan söz ettiler. Boykota katılan öğrencilere soruşturma açılacağı tehdidiyle baskı yapılması konusuna açıklık getiren Prof. Dr. Ahmet Acar, "Rektörlüğün gündeminde hiçbir zaman soruşturma konusu yer almadı" dedi. Kafeteryada kaliteyi artırmak için ellerinden geleni yaptıklarını dile getiren Rektör Acar, kantinler ile ilgili öğrencilerden gelecek çözüm önerilerinin de tartışılabileceğini belirtti.

Barınma konusundaki sorunlarsa şu başlıklar altında toplandı: Dört kişilik odalarda havalandırma sorunu olmasının yaşam kalitesini düşürmesi, yurtlarda yapılan tadilatlardan beklenen faydanın alınamaması, ders çalışma mekanlarının azlığı ve kütüphanenin çalışma saatlerinin yetersizliği. Öğrencilerin barınma sorunlarını ve çözüm önerilerini dinleyen Rektör Acar, kendi öğrencilik döneminde yeterli görülen 6 ev 12 kişilik odaların bugün

yetersiz kaldığını söyleyerek, yurt sayısının talebi karşılayamamasına rağmen kendi öğrencisine en fazla barınma olanağı sağlayan üniversitenin ODTÜ olduğuna dikkati çekti. Yurt odalarının en fazla 2 kişilik olmasını hedeflediklerini belirten Prof. Dr. Ahmet Acar, yurt yapımı için ODTÜ'ye devlet bütçesinden kaynak ayrılmadığı için mezunlarımız ve ODTÜ gönüllüleri tarafından yapılan yardımlarla yeni yurtların devreye sokulması için çalışmaların devam ettiğini ifade etti. Öğrencilerin çalışma alanlarının ve alanlardaki sürelerin yetersizliği ile ilgili sorununa çözüm aradıklarını dile getiren Rektör Acar, çalışma alanları konusunda bölümlerden bilgi alındığını dile getirirken, kütüphanenin 24 saat açık tutulabilmesi için çalışma yapıldığı bilgisini verdi.

Bir öğrencinin ODTÜ'den geçirilmesi planlanan yol ile ilgili son durumu sorması üzerine Rektör Prof. Dr. Ahmet Acar, "Anadolu Bulvarı'nın devamı ile ilgili gerekli kamuya terk 19 sene önce yapıldı, ikinci olarak düşünülen Atatürk Hastanesi'nden Çukurambar'a doğru geçen yol aleyhine açtığımız davayı mahkeme ve Danıştay'da kazandık. Bu yolun yapılması mümkün değil. Kampusa dokunmadan tünel ile geçilebiliyorsa, o bizi ilgilendirmiyor." dedi.

Durban İklim Zirvesi

Melih Keskin
(GEOE'02)

Birçok ülke hükümetinin, uluslararası kuruluşların ve sivil toplum kuruluşlarından temsilcilerin katılımıyla "Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 17. Taraflar Konferansı" 28 Kasım – 9 Aralık 2011 tarihleri arasında Güney Afrika'nın Durban kentinde düzenlendi. Bu konferansla ilgili olarak ODTÜ Mezunları Derneği Çevre ve İklim Komisyonu tarafından Vişnelik Tesisleri'nde 24 Aralık Cumartesi günü bir panel düzenlendi. Panel'in yöneticiliğini TÜKODER Ankara Şube Yöneticisi Tülin Yıldırım yaparken, panelde Milliyet Gazetesi yazarı Mehveş Evin, Birgün Gazetesi yazarı Özgür Gürbüz ve ODTÜ Mezunları Derneği Çevre ve İklim Komisyonu üyesi Önder Algedik (ME'94) sunum ve konuşmaları ile yer aldılar. Panelin soru-cevap ve sohbet kısmıyla da Durban'daki konferans değerlendirildi ve iklim değişikliği konusunda fikirler ortaya kondu.

İçinde bulunduğumuz yüzyılın sonuna kadar yeryüzü ısı artışını 2° C ile sınırlamak amacıyla,

gelişmiş ülkelerin CO2 salmalarını azaltmaya zorlayan hukuki bir anlaşma olan Kyoto Protokolü'nün devamlılığını sağlayabilmek ve geçerliliğini koruyabilmek için son derece büyük öneme sahip olan Durban'daki konferansın gerçekleşmesi başka yeni gelişmelerin de önünü açtı. Amerika, Çin ve Hindistan gibi büyük çevre kirleticilerinin yol haritasına dahil olmaları sağlandı. Böylece küresel çapta bağlayıcı bir anlaşmaya ulaşılması hedefinde önemli bir adım atıldı. Fakat tarafların birçoğu, engelleyici bir küresel anlaşmaya varılabileceğinden şüphe ediyorlar. Başarısızlıkla sonuçlanan 2009 Kopenhag Zirvesi'nin ardından olduğu gibi irade ve arzu eksikliği, ekonomik borç krizi gibi sebeplerle iklimle ilgili kaygıların ikinci plana atıldığı unutulmadı.

Kyoto Protokolü'nün ikinci yükümlülük döneminin belirlenmesi sayesinde protokolün hayatta kalması sağlandı. 1 Ocak 2013'te başlayacak ve 31 Aralık 2017'de veya 31 Aralık 2020'de bitecek olan ikinci dönemle ilgili

anlaşma metninde amaç 2020'ye kadar sera gazı salınımlarını 1990 yılına göre yüzde 25 ila 40 oranında azaltmak olarak belirtildi ancak bağlayıcılık yok.

Kyoto'ya taraf, EK-1 diye adlandırılan listedeki gelişmiş ülkeler, 1 Mayıs 2012'ye kadar Sekretaryaya ikinci döneme ilişkin hedeflerini bildirmek zorundalar.

Ayrıca konferansta gelişmekte olan ülkelere, iklim değişikliğiyle başa çıkmaları için mali yardım yapılmasıyla ilgili karar alınması da atılan önemli adımlardan biriydi. İklim Fonu'nun çalışmaya başlaması, gelişmekte olan ülkelerin kendilerini iklim değişikliğinin etkilerinden korumalarına, düşük karbonlu ve yenilenebilir enerjileri içeren bir kalkınma yoluna erişmelerine ve var olan iklim değişikliğine karşı uyum çabalarına yardımcı olacaktır. Ancak, fonun henüz bu amaçla harekete geçirebileceği hazır bir bütçesi yok. Bu bütçe için gerekli olan sermayenin en kısa sürede gelişmiş ülkelere oluşturulması bekleniyor.

Küresel ölçekte, sayısal salım denetleme ya da azaltım yükümlülükleri ve hedefleri açısından, Avrupa Birliği ve bazı OECD ülkeleri dışında, ABD, Kanada, Avustralya ve Japonya gibi gelişmiş ülkeler ile Çin, Hindistan, Güney Kore, Güney Afrika, Suudi Arabistan, Arjantin, Rusya Federasyonu, Meksika ve Türkiye gibi ekonomileri ve salımları hızla büyüyen gelişmekte olan ülkelerin tutumları da dikkat çekiciydi. Adı geçen bu ülkelerin, 2020 öncesi ve sonrasında herhangi bir niceliksel salım denetleme ya da azaltma yükümlülüğü almadıkları bir Kyoto Protokolü'nün ya da yeni bir yasal iklim düzeninin, küresel iklim sisteminin korunmasını ve iklim değişikliğinin önlenmesi için gerekli olan küresel sera gazı azaltma hedefine ulaşılmasını olanaksız hale getireceği düşüncesiyle konferansa katılan aktivistler oldukça sert protesto ve eleştiriler yaptılar.

Birçok alanda verilen taahhütlere rağmen, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin taahhütleri toplamının ortalama küresel sı-

çaklık artışını 2° C'nin altında tutmak için yeterli olmadığı görülüyor. Taahhüt edilen sürelerle uyulurken, yükselen küresel iklim hareketinin arkasında yer alan ülkeler, vatandaşlar ve iş dünyası şimdi düşük salımlı, iklim uyumlu gelecek için açılan bu yolu kararlı bir şekilde devam ettirmelidir.

Sunum ve konuşmalarda Durban'da Amerika, Kanada ve Japonya gibi gelişmiş ülkelerin daha önceki anlaşma ve taahhütlerini geçersiz saymak ve bunları işlevsizleştirmek için mekanizmaları kilitleme manevraları yapmalarından ve yeni adımların atılmasını engelleyici bir duruş sergilemelerinden bahsedildi. Bu tutumlarına yönelik aldıkları olumsuz eleştiri ve farklı boyutlardaki protestolar sayesinde konferansın sonlarına doğru olumlu gelişmeler ve bazı somut adımlar atılmasının sağlandığı da anlatıldı.

Panel sonrası sohbet esnasında konuya farklı bakış açılarına sahip izleyicilerin görüşlerindeki ortak amaç küresel ısınmaya yol açan iklim değişikliğine yönelik önlemlerin alınmasıydı. Burada yöntem ve önceliklerde farklılıklar olsa da küresel ısınmaya yönelik düşünce birliği olması ve CO2 emisyonlarında düşüş sağlanması konusunda oluşan ortak fikir birliği küresel ısınma ile ilgili toplumsal bilincin oluştuğunu göstermesi bakımından son derece önemliydi.

Türkiye'nin bu süreçte neler yapabileceğiyle ilgili görüşlerin de yer bulduğu panelde son 10

sene içerisinde yapılan duble yollara sarf edilen maddi imkanlarla şu an var olan metro-lar yerine toplam 250 km metro, 500 km hızlı tren, 11500 km demiryolu, binlerce km bisiklet yolu yapılabileceği belirtildi. Türkiye'deki fosil yakıt sarfiyatının düşürülmesinin hem ekonomik hem de iklimsel faydalarından bahsedilirken, Türkiye'nin senelerdir empoze edildiği gibi sonsuz enerji talebinin bulunmadığı, toplumun enerji tasarrufuna özendirilmediği, çevreye zararsız teknolojilerin yer almadığı ve tüketim toplumu olmaya mahkum edilmiş yaşam biçiminin halka dayatıldığı dile getirildi.

Türkiye'nin ve diğer birçok ülkenin devlet olarak üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getirmeleri için bilinçli bir toplumun yaratılması ve toplumsal baskı sayesinde hükümetlerin çevreye ve iklime duyarlı politikalar geliştireceğinden söz edildi.

ODTÜ Mezunları Derneği'ne ev sahipliği yaparak böyle bir panele imkan tanıdığı için, panelin yöneticiliğini yapan TÜKODER Ankara Şube Yöneticisi Tülin Yıldırım'a ve katılımcılar Milliyet Gazetesi Yazarı Mehveş Evin, Birgün Gazetesi Yazarı Özgür Gürbüz ve ODTÜ Mezunları Derneği Çevre ve İklim Komisyonu üyesi Önder Algedik'e (ME'94) bizleri bilgilendirdikleri için teşekkürü borç biliriz. Değerli zamanlarını ayırıp çevre ve iklime ilgi gösteren izleyicilere de başka etkinliklerde buluşmak üzere şükranlarımızı sunarız.

Derneğimizde PSIKODRAMA Grubu Açılıyor!

Çocuklar oyunla büyür.

Ya büyükler? Bazen büyükler de...

Psikodramanın büyü- lü sahnesinde oynayacağı- nız geliştirici oyunlar ile iç dünyanızda bir keşif yol- culuğuna çıkmak ister misiniz?

Gücünü, spontanlık, yaratıcı- lık ve eylem üçlüsünden alan psi- kodrama bize, gerçeğin oyun yo- luyla keşfini öğretir. Çoğu zaman, oyundan sonraki gerçeklik, oyun- dan öncekiyle aynı değildir.

ODTÜ Mezunlar Derne- ği'nde, yetişkinlere yönelik olarak bir psikodrama grubu açılacaktır. Grubun amacı, psikodrama yo- luyla kendi iç dünyamıza yol ala- rak geliştirici farkındalıklara ulaş- maktır.

Minimum 12, maksimum 25 kişiden oluşacak olan grup hafta- da bir toplanmak üzere 10 hafta sürecektir. Oturumlar 7 Mart çar- şamba günü başlamak üzere çar- şamba akşamları 19.00 - 21.00 arasında Vişnelik'de yapılacak olup Dr. Psikolog Yeşim Türköz (PSY'85) tarafından yönetilecek- tir. Başvuran adayların gruba ka- tılımı, grup lideri ile yapacakları ön görüşme sonucunda kesinle- şecektir.

Psikodrama Nedir?

Psikodrama, 20. Yüzyılın baş- larında, Jacob Levi Moreno tara- fından geliştirilmiş olan, tıpkı tiyat- rodaki gibi sahneyi ve rol oynama tekniklerini kullanan bir psikoterapi sistemidir. Gücünü insanın özünde var olan, spontane eylem becerisinden alır. Eylem halindeki insan, psikodrama şemsiyesinin altında, duyum ve duyguların ser- best kalması sayesinde bilinç du- varlarını aşarak gerçeği yeniden

keşfe çıkar. Psikodrama grupla- rında, ısınma, oyun, paylaşım gibi aşamalar vardır. Isınma, bireyin iç dünyasının harekete geçmesi için gereklidir. Lider, gruptan diğerle- rinden daha fazla ısınan ve kendi öznel dünyasını açmaya hazır ha- le geleni güvenli bir zeminde oyu- nunu oynamak üzere psikodrama sahnesine davet eder. Sahneye gelen kişi başoyuncudur ve grup başoyuncunun oyununu oyna- mak üzere hazır durumdadır. O kişi, hayatının bir döneminden bir olayı, bir çatışmayı, bir rüyayı, güncel bir zorluğunu, sorununu veya çıkmazını, geleceğe dair bir hayalini ya da korkusunu; kısaca- sı her şeyi psikodrama sahnesine getirebilir. Sahne kurulur, oyuncular seçilir, roller verilir; oyun baş- lar. Bütün bir oyun boyunca rol değiştirme, eşleme, ayna gibi tem- mel teknikler ve pek çok yardımcı teknik kullanılarak yol alınır. Akıl ve duygu bütünlüğü ile keşifler yapıp belli bir platoya ulaşıldık- tan sonra oyun sonlandırılır ve paylaşım aşamasına geçilir. Rol alan kişiler, aldıkları roller ile ilgili geri bildirim verirler; protagonist ya da diğer rol kişileri ile özdeşim kuranlar, bunu paylaşırlar; kendi hayatlarından benzer çağrışımları olanlar anılarını getirirler.

Vişnelik

Mutfağında

Beef Stroganof

Vişnelik Mutfağında sayfamızda bu ay, kısa sürede ve kolayca hazırlayabileceğiniz aynı zamanda çok lezzetli bir yemek tarifi veriyoruz. Kırmızı et sevenlerin mutlaka denemesi gereken "Beef Stroganof", lezzetli olduğu kadar şık bir görünüme de sahip. Yaratıcı tasarımlar yaparak farklı sunumlarla konuklarınıza da ikram edebileceğiniz yemeğimizi yaparken, daha başarılı sonuçlar almak için aşağıdaki püf noktalarına da dikkat edilmesi gerekiyor.

Malzemeler (1 Kişilik):

- ✓ 170 gr Bonfile
- ✓ 1 Büyük Boy Patates
- ✓ 1 Çorba Kaşığı Krema
- ✓ Tuz
- ✓ Karabiber
- ✓ 1/2 Kuru Soğan
- ✓ 5-6 Dal Maydanozun Yaprağı
- ✓ Demoglas sos (Bu sosu marketten bu adla toz halde alabileceğiniz gibi, derseniz domates rendesi, tuz, sarımsak ve baharatla evde de yapabilirsiniz.)
- ✓ 1 Yemek Kaşığı Tereyağı

Hazırlanışı:

Patates ince doğranarak kızartılır ve kenara alınır. Tereyağı tavada eritilir. İnce kıyılmış kuru soğan eklenerek ocağın ısı yükseltilir. Kavrulan soğana jülyen doğranan bonfile eklenerek kızgın tavada sotelenir. Et piştikten sonra demoglas sos eklenir ve ocağın ısı düşürülür. 1 dakika boyunca sos ete yedirilir. Bir çorba kaşığı krema, tavada kısık ateşte pişmekte olan ete eklenir ve tavadaki malzeme karıştırılır. Önceden kızarttığımız patatesleri servis yapmadan hemen önce kızgın yağda sokup çıkararak hem sıcak hem de çıtır çıtır olması sağlanır. Maydanoz yaprakları da kızgın yağda kızartılır. Kızarmış patatesler servis tabağına ortası boş kalacak bir daire şeklinde yerleştirilir. Patateslerin ortasına hazırlanan et konur ve kızarmış maydanoz yaprakları ile süslenerek servis yapılır.

Püf Noktası: Bonfile dışında bir dana eti kullanılacaksa, etin kolay pişmesi için bir gün önceden soğan suyunda, yoğurttta ya da sıvı yağda marine edilmesi gerekiyor. Tercihe göre marine edilecek malzemeye baharat da eklenebilir. Ayrıca, etin sulanmadan pişmesi için mutlaka yüksek ısıda pişirilmesi gerekiyor.

Afiyet olsun...

bu ay vişnelik

ETKİNLİK AJANDASI

Tiyatro Atölyesi

Her Cumartesi 11.00 - 14.00...

Resim Kursu

Her Cumartesi **Çocuk grubu** 10.00 - 13.00
Yetişkin grubu 13.30 - 17.30...

Heykel Kursu

Her Pazar ve Salı...
Yetişkin grubu Pazar 13.30 - 17.30 Salı 18.30-22.30...

Gitar Kursu

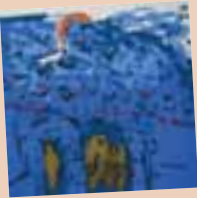
Her Cumartesi 11.00 - 12.30 saatleri arasında...

Bağlama Kursu

Her Perşembe
1. Grup 18.30 - 20.30 2. Grup 20.30 - 22.30

Hasan Pekmezci Workshop için Vişnelik'te...

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Öğretim Üyesi ve Türkiye'nin önde gelen özgün baskı sanatçılarından Hasan Pekmezci, 16 Şubat'ta ODTÜ Mezunları Derneği Vişnelik Tesisi'nde gerçekleştireceği workshop ile sanatseverlerle bir araya gelecek.

şubat etkinlik izlencesi

DERNEKTEN

2	17.30 - HOCAM BU AY YİNE BULUŞUYORUZ - DR. NECDET BULUT AMFİSİ
9	19.30 - "TRANS SİBİRYA EKSPRESİ" FOTOĞRAF GÖSTERİMİ VE FARUK PEKİN İLE SÖYLEŞİ - VIŞNELİK SALONU
15	19.30 - BİLİMSEL FELSEFE TOPLANTILARI
16	19.00 - HASAN PEKMEZCİ WORKSHOP - VIŞNELİK SALONU
17	20.00 - KEŞANLI ALİ DESTANI - MİMARLIK FAKÜLTESİ
18	20.00 - KEŞANLI ALİ DESTANI - MİMARLIK FAKÜLTESİ
22	19.30 - BİLİMSEL FELSEFE TOPLANTILARI
25	13.30 - "DOĞALGAZ PIYASASI" PANELİ - VIŞNELİK SALONU
28	19.30 - EDEBİYAT KULÜBÜ - KOÇUMBELİ SALONU
29	19.30 - BİLİMSEL FELSEFE TOPLANTILARI

İŞLETMEDEN

5	10.30 BRUNCH
12	10.30 BRUNCH
14	SEVGİLİLER GÜNÜ ÖZEL PROGRAMI
19	10.30 BRUNCH
26	10.30 BRUNCH

GÜNÜN MÖNÜSÜ

HAFTA İÇİ HERGÜN

12:00 - 14:00

15 TL

Vişnelik'te Sevgililer Günü Programı...

14 Şubat Sevgililer Günü'nde Sevgililer Günü'ne özel münü ve müzik eşliğinde güzel bir akşam geçirmek için Vişnelik'e bekliyoruz...

Söyleşi

"Trans Sibiryaya Ekspresi: Efsanevi Tren Yolculuğu"

Kültür gezilerinin duayeni Faruk Pekin, 9 Şubat Perşembe günü Derneğimizde fotoğraflı bir söyleşi gerçekleştirecek. Zeynep Perkit'in fotoğrafları eşliğinde, Dünya'nın en uzun demiryollarından biri olan Trans - Sibiryaya Ekspresi gezisine ilişkin zengin görsel sunum, Vişnelik Salonu'nda saat 19.30'da başlayacak.

PAZAR AÇIK BÜFE KAHVALTI

10:00 - 13:30

Üye: 22,5 TL,

Katkı Paylı Üye: 18 TL,

7-12 Yaş: 15 TL

7-12 Yaş Katkı Paylı: 12 TL

(0-6 Yaş Ücretsiz)

PAZARTESİ

Kapalıyız

SALI

A'la Carte Münü

ÇARŞAMBA

Özhan Özgür ve
Grup Ankara
A'la Carte Münü

PERŞEMBE

Hamsi Günü

CUMA

Özhan Özgür ve
Grup Ankara
A'la Carte Münü

CUMARTESİ

Özhan Özgür ve
Grup Ankara
A'la Carte Münü

Personel Gecesi

sorunun bu aile bilinciyle üstesinden geldiklerini ifade etti. Himmet Şahin'in ardından çalışanlara ve ailelerine "hoş geldiniz" diyerek bir konuşma yapan Derneğimiz Yönetim Kurulu Üyesi Baki Aslan, tüm çalışanların ve ailelerinin yeni yılını kutladı.

Özhan Özgür ve Grup Ankara'nın sahne almasıyla başlayan eğlence, gece boyunca danslar, oyunlar ve halaylarla pistte devam etti. Aileleriyle birlikte güzel bir akşam geçiren Derneğimiz çalışanları, kendileri için düzenlenen hediye çekilişiyle heyecanlı dakikalar yaşadılar. Her çalışanın bir hediye sahibi olduğu çekilişin ardından eğlence devam etti. İşletme çalışanlarından Alaaddin Öztürk ve Bülent Bilen de birer şarkı söyleyerek geceye renk kattılar.

DTÜ Mezunları Derneği, 2012'yi geleneksel hale gelen Personel Gecesi ile coşkulu bir kutlamayla karşıladı. 16 Ocak Pazartesi akşamı Vişnelik'te gerçekleşen geceye, Derneğimiz çalışanları ve aileleriyle, yönetim kurulu üyeleri katıldı. ODTÜ Mezunları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Himmet Şahin yaptığı konuşmada, çalışanlara özverili çalışmalarını dolayısıyla teşekkür ederek, uyum içinde devam eden birlikteliğin Derneğimizi iyiye doğru ilerletmeye devam edeceğini dile getirdi. ODTÜ Mezunları Derneği personeli ve Yönetim Kurulu olarak bir aile olduklarını belirten Himmet Şahin, ortaya çıkan her türlü

Ümit Berkman Anısına...

ODTÜ İdari İlimler Fakültesi'nden mezun olan, Rektör Yardımcısı ve Genel Sekreter olarak ODTÜ'ye hizmet veren Prof. Dr. Ümit Berkman, 23 Aralık Cuma günü hayatını kaybetti. Berkman'ın cenazesi, görevini sürdürdüğü Bilkent Üniversitesi'nin Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Konser Salonu'nda 26 Aralık Pazartesi günü yapılan törenin ve Doğramacıza Ali Paşa Camii'nde kılınan öğle namazının ardından Karşıyaka Mezarlığı'na defnedildi.

Bilkent Üniversitesi'nde gerçekleşen törende bir konuşma yapan ODTÜ Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölüm Başkanı Prof. Dr. Raşit Kaya, 53 yıllık dostuyla ilgili bir anısını paylaştı:

"Sevgili Ümit Berkman ya da aramızdaki ismiyle Esperanza Ümit sadece sınıfımızın değil oku-

lumuzun da en aktif, popüler bir figürüydü. Biz yaramaz bir sınıftık. Fizik öğretmenimiz Prof. Dr. Hayri Erten'i çileden çıkarmıştık. O da tepki olarak böyle yaptığımız her sefer içimizden birisini ceza olarak sözlüye kaldıracaklarını ve çok zor soracağını söyledi. Sınıf listesinden rastgele bir isim okudu. Pi-yango Ümit'e çıkmıştı. Ne var ki, Ümit'in sağ kolu kırılmış, kolu alçıdaydı. Öğretmenimiz başka bir ismi okuyacaktı ki Ümit itiraz etti, ben sol elimle de yazabilirim diye. Aramızdan bir başkasının hazırlıksız yakalanabileceği ihtimaline gönlü razı olmamıştı. Tahtaya kalktı. Soruları çatır çatır çözdü. On alıp, ön sıradaki yerine oturdu. Ümit zaten sınıfta hep ön sıralarda otururdu. Not sıralamasında da hep en önlere olurdu. Çok sevdiği futbolu bile önde santrofor oynardı. Önde olmaktan, önde gitmekten hoşlanırdı. İçimizde sü-

rücü ehliyetini ilk o almıştı. En önce evlenip yuva kuran oydu. Aramızda en önce çocuğu olan da, torun sahibi olan da oydu. Önde olmak, önden gitmek Ümit Berkman'a pek çok yaraşırıydı. Ama olmadı, sevgili Esperanza, bu kez olmadı. Sonsuzluğa önden, erkenden gitmek sana hiç mi hiç yaraşmadı. Huzur içinde uyu. Bundan böyle de hep yanı başımızda olacaksın."

Prof. Dr. Ümit Berkman Kimdir?

1946'da Ankara'da doğdu. 1969'da ODTÜ İdari İlimler Fakültesi'nden mezun oldu. Syracuse Üniversitesi'nden Kamu Yönetimi alanında yüksek lisans ve doktora derecesini alarak ODTÜ'de öğretim üyesi olarak göreve başladı; Rektör Yardımcısı ve Genel Sekreter olarak görev yaptı. Eylül 1986'da girdiği Bilkent Üniversite-

si'nde 1990'a kadar İşletme Bölüm Başkanlığı, 1988 – 2004 yıllarında ise Rektör Yardımcılığı görevlerini sürdürdü.

International Association Schools and Institutes of Administration'ın "Etik Değerler ve Hesap Verebilirlik" çalışma grubunun kurucu üyesi olarak çalışmalarda bulundu. Prof. Dr. Ümit Berkman'ın "Az Gelişmiş Ülkelerde Kamu Yönetiminde Yolsuzluk ve Rüşvet" ve "Gelişmekte Olan Ülkelerde Kamu Yönetiminde Yolsuzluk ve Rüşvet" adlı iki kitabı bulunuyor.

Y Kuşağı ile İletişim İçin Altın Formüller

Aysun Büyükcengiz

Öğrencilerin olduğu kadar, devlet ve vakıf üniversitelerinin de rekabet içinde oldukları günümüzde, ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu'nun tanıtımı kapsamında Ankara'da önemli bir seminer düzenlendi. Akademik sorumluluk çerçevesinde Lise rehber öğretmenleri ile oluş-

turulan eğitsel çalışma kapsamında gerçekleştirilen seminer 2 Ocak Pazartesi günü ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi'nde yapıldı.

ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu tarafından Ankara ve çevre il, ilçelerde devlet okulları ile özel dershanelerde görev yapan rehber öğretmenlerin katılımıyla gerçekleşen seminerde Profesyonel Gelişim Danışmanı ve Eğitmeni Elif Duru Gönen, 1981 ile 2000 yılları arasında doğan ve iş hayatında yerini almaya başlayan Y Kuşağı'nı yakından tanımayı ve yönlendirmeyi kolaylaştıracak bilgiler verdi.

ODTÜ Mezunları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Himmet Şahin'in de katıldığı seminerin açılış konuşmasını ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu Rektörü Prof. Dr. Turgut Tümer yaptı. Prof. Dr.

Tümer konuşmasında, ODTÜ Mezunları Derneği Başkanı Himmet Şahin'in katkıları ile başlayan Y Kuşağı seminerlerinin, Kıbrıs'ta gerçekleşen ilk seminerinin ardından, ikinci seminerin Ankara'da düzenlenmesinin daha büyük yarar sağlayacağını dile getirdi.

Seminere katkılarından dolayı ODTÜ Mezunları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Himmet Şahin'e teşekkür eden Prof. Dr. Turgut Tümer, "Y Kuşağı" adıyla başlayan seminer çalışmalarını anlattı. ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu Sosyal Bilimler Programları Akademik Kurul Başkanı Prof. Dr. Meral Aksu ve ODTÜ Öğrenci ve Öğrenci Gelişim Birimi Başkanı Doç. Dr. Oya Yerin Güneri, birer konuşma yaparak eğitim ile psikolojik danışma ve rehberlikteki yeni trendleri anlattılar.

"Başka bir gezegenden gelmediler, biz yetiştirdik"

Y Kuşağının düşünce yapısı, bakış açısı, motivasyon faktörleri ve davranışlarındaki farklılıkları ile geçmiş kuşaklardan ayrıldığını belirten Profesyonel Gelişim Danışmanı ve Eğitmeni Elif Duru Gönen, Y kuşağının oluşumunu şöyle özetledi: "Başka bir gezegenden gelmediler, biz yetiştirdik. Bazen ebeveynleri, çoğu zaman yazılı ve görsel medyada gördükleri kişiler ve markalar, iletişimlerinde onlara 'Sen özelsin', 'Biz yapamadık, sen yap', 'Senin de hakların var', 'Beğendin mi?', 'Senin fikrin ne?', 'Her zaman ulaşılır ol', 'Başarılı ol', 'Eğer gerçekten istersen, yaparsın', 'Her zaman yanındayız' mesajlarını verdi." 2. Dünya Savaşı'ndan beri IQ'nun her on yılda 3 puan arttığına işaret eden Elif Duru Gönen, en büyük değişimin eğitim sisteminde olması gerektiğini vurguladı.

Güney Gönenç'i Kaybettik

Prof. Dr. Semih Bilgen

ODTÜ Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü

ODTÜ Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü emekli öğretim üyesi Doç. Dr. Güney Gönenç'i 3 Aralık 2011 günü kaybettik. Şair Ayten Mutlu ile evliydi. Çocuğu yoktu.

78 yıllık ömrünü çok dolu yaşadı; onu son yolculuğuna uğurlayanların dışı vurdukları saygı, sevgi ve özlem olağanüstüydü.

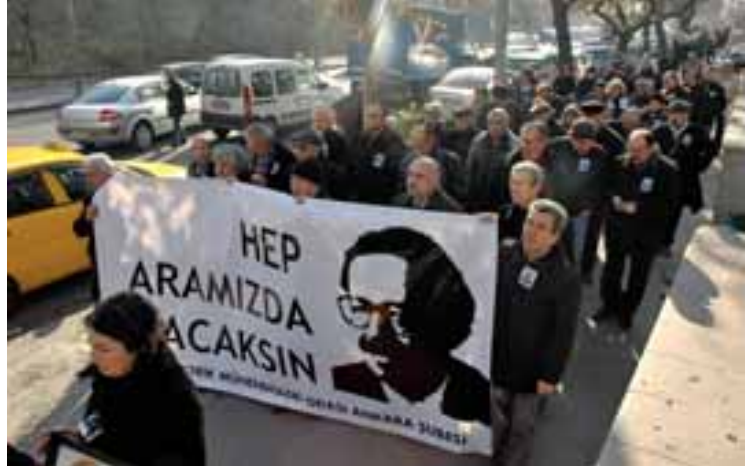
Neydi Güney Hoca'yı sıra dışı kılan?

Güney Gönenç öncelikle tutarlı bir sosyalistti. Türkiye İşçi Partisi üyesiydi; 1979 senato seçimlerinde bu partinin İstanbul senatör adayydı. Yaşamı hep toplumsal mücadelenin içinde geçti. 1960'lı, 70'li yıllarda hızla endüstrileşen Türkiye'de önemi gittikçe artan elektrik mühendisliği ve bilişim teknolojilerinin öncülerinden biri olarak toplumsal sorumluluğunu Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi'nin kurucuları arasında ve Ankara'da Merkez Yönetim Kurulu'nda yer alarak gösterdi. 1970'li yıllar boyunca Elektrik Mühendisliği Dergisi yayın kurulu üyesi ve Yazı İşleri Müdürü olarak görev yaptı. 1975 yılında Tüm Öğretim Üyeleri Derneği'nin kurucuları arasındaydı. Aynı yıllarda Türkiye Bilişim Derneği başkanlığını yaptı. 1980 yılında Barış Derneği Onur Kurulu'na seçildi. 12 Eylül 1980 sonrasında Bilim ve Sanat Dergisi'nin genel yayın danışmanlığını ve Bilim ve Sanat yayınlarının editörlüğünü üstlendi. Bu dergi o karanlık yılların Türkiyesi'nde aydınlık bir yıldız gibi parlamıştı. Güney Hoca, uluslararası barış hareketi öncülerinden saygın bilim insanı Frederic Joliot-Curie'nin yaşamını konu alan Hep

Aranızda Olacağım isimli romanını bu yıllarda yazmıştır.

Güney Gönenç son derece titiz bir bilim insanıydı. Yazdığı, söylediği her cümleyi ne kadar ince ince tasarladığını görmek hep şaşırtıcıydı. Ortaya koyduğu her düşünce her yönüyle irdelenmiş, akıl terazisinde en duyarlı biçimde değerlendirilmiş olurdu. Belki de bu titizliğinin sonucu olarak, 1970 yılında bilgisayar teknolojisinin dünyadaki en saygın dergilerinden birinde yayımladığı bir makalenin bugün hâlâ sürekli atf aldığı, alanının klasikleri arasında yer aldığı görüyoruz. Son yıllarında gittikçe bozulan sağlık durumuna karşın aynı titizlikle düşünmeyi, araştırmayı, yazmayı sürdürüyor, 2011 yılında yayımlanan Karanlık Zamanların Şarkısı isimli kitabını hazırlıyordu. Bu kitap, Güney Hoca'nın kendi akademik yaşamı sırasında doğrudan maruz kaldığı, halen de yok olduğu söylenemeyecek türden faşizan baskıların 1940'lı 50'li yıllarda Türkiye üniversiteleri üzerinde nasıl uygulandığını ortaya koymaktadır.

Güney Gönenç bir öğretmen olarak da olağanüstü düzeyde etkili, başarılıydı. Ondan ders almış olmak başlı başına bir zenginlik sayılırdı. 1980 yılında ODTÜ Gaziantep yerleşkesine tayin edildiğinde bunu bir sürgün olarak değil Anadolu'nun pırıl pırıl gençlerini yakından tanıma vesilesi olarak görmüş, orada da hemen en sevilen hocalar arasında yerini almıştı. 12 Eylül döneminin 1402 sayılı sıkıyönetim yasasıyla üniversitedeki görevinden çıkartılarak kamu hizmetinden yasaklandığı kendisine orada tebliğ edildi. ODTÜ'ye ancak

1990'lı yıllarda, uzun mahkeme süreçlerinden, nice uğraşlardan sonra dönebildi. 2000 yılında emekli olmasının ardından sağlığı elverdiği sürece ODTÜ'de yarı zamanlı olarak ders vermeyi sürdürdü; son dönemine kadar hep öğrenci değerlendirmelerinde en yüksek sıralarda yer almaktaydı.

Güney Hoca'yı sıra dışı kılan özelliklerinden biri de engin sanat ve kültür birikimiydi. Klasik Türk müziğinin, 1400'lü yıllarda Maragalı Abdülkadir ile başlayan, İtrî'lerden, Dede Efendi'lerden, Dimitri Kantemir'lerden geçerek Tanburî Cemil Bey'lere, Yesari Asım Ersoy'lara, Refik Fersan'lara, Şerif Muhittin Targan'lara, Mesut Cemil'lere, Çinuçen Tanrıkorur'lara, Tahir Aydoğdu'lara bağlanan çizgileri Güney Hoca'nın sohbetlerinde en zengin biçimde örneklenirdi. Meral Uğurlu'nun, Tülin Yakarçelik'in seslerindeki soyluluk onun söyleşileriyle vurgulanırdı. Alevi Bektaşî deyişlerinin Erol Sayan'lı, Aşık Mahzunî Şerif'li, Ali Ekber Çiçek'li örneklerinin derinlikleri Güney Hoca'nın açıklamalarıyla, karşılaştırmalarıyla aydınlanırdı... Klasik Batı Müziği'nin, devrimci halk müziklerinin en seçkin örnekleri onun arşivin-

den seçilir, dünya toplumsal mücadelesi tarihinin dönemeçleriyle, McCarthy duruşmalarının, Behice Boran'ın savunmalarının ses kayıtlarıyla eşleştirilirdi...

Bu engin bilimsel, sanatsal ve kültürel birikimin yanı sıra bir özelliği daha vardı ki işte o, Güney Hoca'nın gerçek bir bilge olarak tanınmasına yol açmıştı. O, siyasal ödünsüzlüğüne ve tutarlılığına karşın, kişisel düzeyde, bireysel özellikleri ya da farklılıkları nedeniyle, özel yaşamındaki seçimleri nedeniyle kimseyi yargılamaz, asla dedikodu yaptığı görülmez, duyulmazdı. Çay sohbetlerinde, içki masalarında söz kişilerin yaşamlarına, alışıldandan farklı davranışlarına kaydığında Güney Hoca susar, bir süre sonra çok daha derin, çok daha anlamlı bambaşka bir konudan söz açarak sohbeti sürdürürdü. Bu yönü, günümüzün sıradanlaşan insanından çok farklı bir yer kazandırmıştı Güney Hoca'ya. O gerçek bir bilgeydi.

Anısı, onu tanıma mutluluğuna erenlerin yolunu hep aydınlatacak. İnsanlığın bilim ve sanat, barış ve sosyalizm arayışları sürdükçe Güney Hoca da yaşayacak.

Oyun Zamanı

Adil Hindistan

(CE'93)

Adil.Hindistan@gmail.com

Teknoloji ile eğlencenin buluştuğu noktalardan biri oyunlar. Kişisel bilgisayarların ve internetin yaygınlaşması, grafik arayüzlerinin gelişmesi, oyun araçlarındaki teknolojik gelişmeler ile hem oyunların görsel olarak çekiciliği arttı hem de oyunlar yediden yetmişe geniş bir kitleyi kendine çekmeye başladı. Gelin bu olayın ekonomisine ve türlerine bir göz atalım.

Önce veri tutulan ülkelerdeki bir iki istatistik ile başlayalım. Ortalaması alındığında ABD'de insanlar günde 1,1 saat oyun oynuyormuş. Küresel olarak oyun endüstrisinin ulaştığı market 50 milyar dolar değerinde. Donanım satışları da eklendiğinde bu rakam 65 milyar dolara yaklaşıyor. Bu rakamlar "interaktif eğlence" olarak adlandırılan oyun endüstrisini, sinema ve müzik endüstrilerinin de üstüne yerleştiriyor.

Türkiye'deki bir Televizyon kanalının "evlendirme" programına çıkan yaşlı bir amca kendisini anlatırken şöyle diyordu. "Emekliyim, internette bağ bahçe işleriyle uğraşıyorum". Amca meğer Facebook üzerinde 63 milyon insanın oynadığı Zynga şirketinin "Farmville" adlı oyunundan bahsediyormuş. Sosyal ağlar üzerinde oynanan oyunların eriştiği noktayı daha güzel anlatacak bir örnek düşünemiyorum.

Facebook'dan ipuçları alan Google, Zynga ve diğer popüler yazılım şirketleri ile anlaşarak Google+ platformu üzerinde oynanan web ve flash tabanlı oyunların sayısını her gün artırıyor.

İnternetin yaygınlaşması ile son 10 yılda "Massively multiplayer online role-playing game" (MMORPG) denilen milyonlarca insanın aynı anda oynadığı oyunlar her yaşta oyun severi bilgisayar başına çekmeyi başardı. 7. yaşını kutlayan 11 milyon insanın her ay yaklaşık 15 dolar ödeyerek oynadığı **World of Warcraft**, bu türün ve PC oyunlarının tartışmasız en başarılı örneği.

Türkiye'nin Atari ile tanıştığı "Konsol" dünyasında, özellikle 10 yaş altına hitap eden Nintendo şüphesiz en başarılı şirket. İlk olarak 1985 yılında çıkarttıkları "Mario", bugün hala yeni sürümleri ile çocukların ilgisini çekiyor. Toplam 262 milyon adet satan bu oyun, bilgisayar dünyasının en çok satan oyunu olma unvanını halen elinde tutuyor. Nintendo'nun 2006 yılında çıkarttığı Wii son 5 yılın en çok satan konsolu.

10 yaş üstü içinse Sony PS3 ve Microsoft Xbox konsolları arasındaki rekabet giderek kızışıyor. ABD'de her yıl Kasım sonunda yaşanan alışveriş çılgınlığında 900 binin üzerinde PS3'e karşılık 1,7 milyon adet Xbox satıldı. Microsoft'un ısrarlı tavrı 2011 yılında meyvelerini verdi ve yavaş yavaş Sony'yi geride bırakmaya başladı.

Oyunlar açısından da Kasım ayı oldukça yoğun geçti. "Call of Duty: Modern Warfare 3" ile Activision Blizzard firması yılın en popüler oyununu piyasaya sürdü. Çıktığı gün sadece ABD ve İngiltere'de 6,5 milyon adet satan bu oyun, bir ayda 15 milyon adet sattı. Konsol oyunlarının genelde 40-50 dolarlık etiket fiyatı düşünülünce bu hiç de azımsanacak bir rakam değil.

PS3, Xbox ve PC üzerinde satışa sunulan "The Elder Scrolls V: Skyrim" ve "Battlefield 3"ün ardından özellikle bahsetmek istediğim bir oyun da "**Assassin's Creed: Revelations**". Bu oyun Kanuni Sultan Süleyman zamanında İstanbul'da geçiyor. 2007 yılında çıkan ilk sürümünde kullanılan yenilikçi teknikler ve film prodüksiyonlarını andıran aktörler ile hareketlerin bilgisayara aktarılması sayesinde gerçekleştirilen "gerçekçi görüntüler", tarihi mekanlarda akıcı bir hikayeyi anlatan bu oyunu en çok satanlar listesine yerleştirmişti.

Rönesans İtalya'sında geçen ikinci ve üçüncü sürümde kahramanımız Ezio, Leonardo Da Vinci ile arkadaşlık ediyordu. İstanbul'un konu alındığı bu sürümde ise o rolü genç Kanuni almış. Konsol oyunlarını sevenlerin kaçırmaması gereken bir oyun.

Son olarak baş döndürücü bir hızla gelişen taşınabilir cihaz platformuna bakalım. Daha önce Nintendo DS'in dominant olduğu bu markette artık akıllı telefonlar ve iPad sayesinde Apple ve Google'da var. Son yıllarda eski yaratıcı günlerinden çok uzakta görünen Sony burada da hızla pazar kaybediyor. Yüksek maliyetlerine rağmen birbiri ardına çıkan tabletlerin ve akıllı telefonların satış rakamlarına bakılırsa, bir iki yıl içerisinde Google ve Apple bu pazarın çoğunu ele geçirecekmiş gibi görünüyor.

2012'nin eğlenceli bir yıl olması dileğiyle!

Fotoğraf: Hüseyin Türk

AYIN DOSYASI

OYUN

Oynamayan Tay At Olmaz

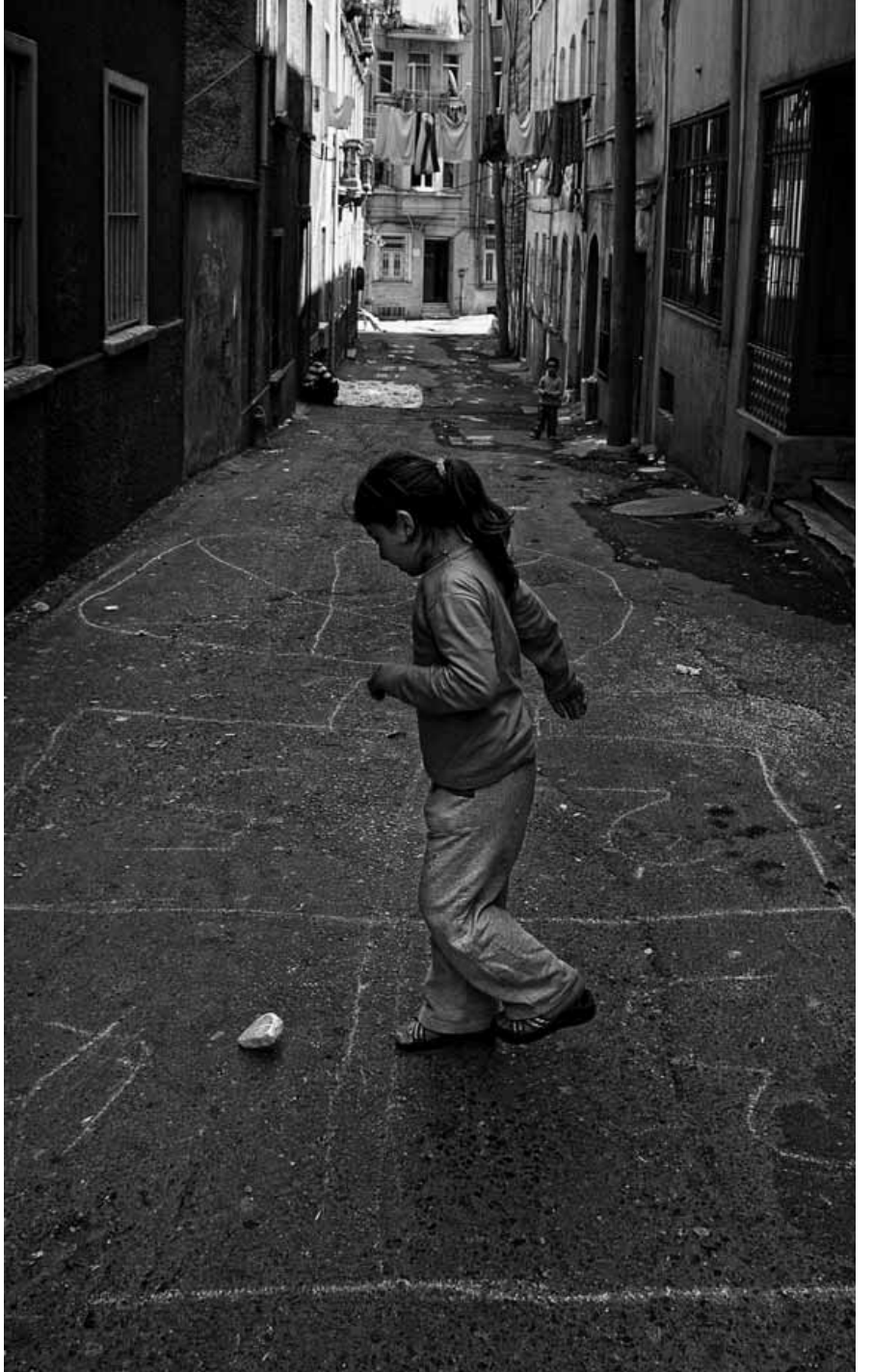
Prof. Dr. Nebi Sümer
(PSY'85)
ODTÜ Psikoloji Bölümü Başkanı

Öğrencilik yıllarımda Atalay Yörükoğlu'nun çok güzel bir dille kaleme aldığı Çocuk Ruh Sağlığı kitabından öğrendiğim başlıktaki atasözü aklımdan hiç çıkmaz. Oynamadan büyüyen bir çocuk fiziksel olarak insana benzeyebilir ama psikolojik olarak sağlıklı olabilir mi? Bu sorunun cevabını bir psikiyatrist yıllar önce araştırdı. Halen ABD'de Oyun Enstitüsü'nün başkanı olan Stuart Brown, 1960'larda Texas'ta bir katliam yapan canilerden başlayarak, 40 yıl süreyle cinayet ve diğer ağır suçlardan hükümlü binlerce kişiyle görüşmeler yaptı. Brown, araştırmalarına dayanarak, ağır suç işleyenlerin iki ortak özelliği olduğunu belirtiyor; bu kişiler ya istismarın yaygın olduğu ailelerden gelmektedir ya da küçüklüğünde neredeyse hiç oyun oynamamışlardır. Özellikle hayvanlarla yapılan deneysel çalışmalar da oyun yoksunluğunun canlılarda gelecekte telafisi mümkün olmayan gelişimsel patolojiye yol açtığını, onların hayatta kalma ya da sağlıklı gelişme şansını ciddi derecede azalttığını göstermektedir. Diğer bir deyişle, oyun evrimsel olarak seçilmiş, insan ve çoğu hayvan yavrusunun biyolojik ve psikolojik gelişimi için olmazsa olmaz bir kritik dönem özelliğidir.

Yazar Jorge Amado'nun "insanın anayurdu çocukluğudur" sözü kadar çocukluğun insan gelişimindeki önemini güzel özet-

leyen başka bir söz yoktur herhalde. Her şey anayurda şekillenir ve çocuk oyun sayesinde hem anayurdunu hem de kimliğini keşfeder. Yeni doğan hayata bir nevi oyunla adım atar. Kendisini diğer nesnelere ayrı bir özne olarak algılayabilmesi ve doğuştan getirdiği reflekslerini kendisine rehberlik edecek zihinsel haritalara (şemalar) dönüştürebilmesi için oyun, adeta bedenine önceden yüklenmiş bir program gibidir. Doğuştan getirdiği ve sağlıklı gelişim için elzem olan merak ve keşfetme motivasyonu sadece oyun programı ile tetiklenir. Merak ve keşif ise beyin gelişiminde (özellikle beyin kabuğu ve yönetici fonksiyonların yer aldığı önbeyin gelişiminde) kritik önemdedir.

İlk günlerinde avucuna değen her şeyi sıkıca tutan bebek (yakalama refleksi), hemen birkaç hafta içinde annesinin yüzüne oyun yapar,

onun saçıyla, burnuyla oynayarak ilk keşiflerini gerçekleştirir. Kafayı dik tutmaktan, takla atmaya kadar her şey bir nevi onun için oyundur. Oyun sayesinde gücünü kullanmayı, hem ufkunu hem de sınırlarını keşfetmeyi, muktedir olmayı, (yani ilerdeki yetkinlik duygusunu) öğrenir. Hayata tutunmanın, bir işi başlatıp sonuçlandırmanın tadını ilk oyunla çıkarır. İlk yaşındaki oyununda başkası yoktur, bebek kendi başına oynayarak ayrı bir birey olmanın tadını çıkarır. Kendine güvenmenin, bedenine dayanmanın ilk testlerini zevkle tek başına yapar. Sanki bedenini ve çevresini kimsenin etkisinde kalmadan tanımak, keşfetmek ister. İlk doğum gününden sonra yavaş yavaş paralel oyuna geçer. Başkanının yaptığını taklit eder, onunla oynamış gibi yapar, ama henüz oyununu paylaşmaya hazır değildir, keşfin tadını çıkartmakla meşguldür.

Üç dört yaşlarına geldiğinde artık başkalarıyla birlikte ve oyunu kurallarıyla oynamaya başlar. Artık, sosyal hayatı, rolleri, dış dünyayı tanımanın zamanı gelmiştir. Gelecekteki kavgaların, dostlukların, savaşların provasını yapar gibi, kendinden geçercesine oynar. Hem insan hem de hayvan yavrularında oyun şakacıktan kavgadır, eğlenmek için savaştır. Ancak, çocuk büyüklerin oyunundan önemli bir farkla oynar! Yenmek için değil oynamak için oynar ve daha sonraki yıllarda oyunu bozan, önyargı, kin, kibir, statü gibi, biyolojisinden değil içinde yaşadığı kültürden gelen, kalıplara sıkışmadan oynar, kurduğu hayali oynar. Hayaller bittiğinde hakiki oyun da sonlanır.

Kısaca oyun Dünya'daki bütün çocuklar için biyolojik olarak tetiklenen ve gelişimsel işlevi olan bir araçtır. Kültürler sadece oyunun içeriğini ve nasıl oynanacağını yönlendirebilir. Bu yüzden, Anthony Pellegrini İnsan Gelişimi için Oyunun Rolü isimli

kitabında oyunu, biyoloji ile kültürün karşılıklı olarak birbirlerini etkileme ve buluşma noktası olarak tanımlamış.

Arkadaşla ya da hayali arkadaşla, oyuncakla ya da oyuncaksız, her koşulda oynayan çocuk için başkasının ne düşündüğü (hele ki!) hiç önemli değildir. Ne onay peşinde koşar ne de başkasını mutlu etme kaygısı vardır. Büyümenin en kötü tarafı herhalde artık kuralsız hesapsız oyun oynamamak ya da oynamaya utanmaktır. Psikolojik sorunları genellikle oyundan kopup ergenlik veya yetişkinlik dünyasına girince başlar. Büyüme bir an-

lamda çocuğun elinden oyuncağının alınması olarak da tanımlayabiliriz! Bu geçişi Sunay Akın, artık ezberlediğimiz dizesinde, çok güzel anlatır. "Çocukken iki kişi rahatlıkla sığırdığımız kapı eşiğine kendi başıma zor sığıyorum bugün, insan büyüdükçe yalnız mı kalıyor ne?"

Oyun sadece biyolojik gelişim için değil zihinsel gelişim için de en temel egzersiz alanıdır. Oyun ve hayal kurma sayesinde nesnelere, nesnelere arası ilişkileri, olayları anlamaya başlayan çocuk, neden-sonuç ilişkilerini sınınamayı en kestirme yoldan, üstelik okuldan farklı olarak, sıkılmada öğrenir. Gelişim merdivenlerini, bir bir çıkarken ona dünyayı anlamak ve sorunlarıyla baş etmek için gerekli birçok zihinsel ve duygusal becerileri, problem

çözmeyi, soyut düşünmeyi, tüme varmayı, tümden gelmeyi ve (ODTÜ derslerinde bile öğretilmeyen!) her türden çıkarsamayı, hipotez sınınamayı erken yaşlarda, üstelik dershaneye gitmeden (!), oyunla öğrenir. Duygu düzenleme ve stresle baş etme becerisi dediğimiz, iyi hissetme, kendini kontrol etme ve ruh halini gelgitlerin fırtınasına karşı koruma becerisi ilk yaşlarda oynanan serbest oyunlarla kazanılır. Gelişim psikolojisi araştırmaları oyun sayesinde kurulan ve zamanla zenginleşen zihinsel imgelerin benlik ve kimlik gelişiminin de temel taşları olduğunu gösteriyor.

ların oyununu yönlendirmeden, domine etmeden, katı sınırlar çizmeden, onları zorlamadan... Biliyoruz ki 'zor oyunu bozar'. Günümüzde özellikle kentli çocukların oyununu bozan en büyük felaket ise ailelerin gereksiz hırslı yüzünden, küçücük çocukların kapalı odalarda uzun kurs sürelerine hapsedilerek, oyun saatlerinin çalınmasıdır.

Oyun aynı zamanda hem çocuk hem de yetişkin için koşulsuz güvenmenin, inanmanın, eşit yarışmanın, zorlanmadan, üşenmeden (iç motivasyonla) ekzersiz yapmanın diğer adıdır. Hem kalori yakar, hem de zihni güçlendirir. Bu nedenle, psikologlar oyunun hayatta kalmaya yardım eden diğer bir psikolojik işlevinin de fiziksel, duygusal ve zihinsel gelişim için gerekli olan güvende hissetme duygusunu pekiştirmek olduğunu söylüyorlar. Yetişkinler için de öyle değil mi? Söylemeden geçerseniz bu yazı eksik kalır! Folklor danslarına halk oyunları adını kim koymuşsa mükemmel bir iş yapmış. Halk oyununda çatışma, alt kimlik, üst kimlik ve büyükler (ya da şike) karışmadıkça kavga olur mu?

İçeriği ve işlevi biraz değişse de oyun yetişkinler için de psikolojik sağlığı korumak ve iyileştirmek için en etkili yollardan birisidir. Bir çeşit oyun olan bütün hobbiler, spor, duvar üstlerinde, berber dükkanlarında amaçsız yapılan geyikler, bitince rakibin koltuğuna sıkıştırılan tavla, köy kahvesindeki domino, hele dama ve üçtaş, hepsi, bedeni güçlendirir, zihni çelikleştirir, ruhu sağlar. Bu yüzden çalışma yerlerindeki pinpon masaları, sokaklardaki oyun alanları kadar önemlidir.

Yazıyı bitirirken, Van ve Erciş depreminden sonra oralara gidip, oyun terapisinden yararlanarak çocuklarla oyun oynayan psikologlara gönülden teşekkür eder, yeni yılda başkalarına aldırmandan bol bol oyun oynamanızı dilerim.

Fotoğraflar: Hüseyin Türk

Bireyin Sosyalleşme Aracı Olarak Oyun

Uzm. Psk. Berna Aytaç

Sussex Üniversitesi Psikoloji Bölümü, Doktora

Son zamanlarda oyun, pek çok bilim dalında araştırılması ve değerlendirilmesi gereken bir konu olarak ön plana çıkmış ve bu yönde yapılan çalışmalar da hız kazanmıştır. Oyunun niteliği, niceliği ve oyundaki düşünme yapıları yaşa, cinsiyete ve kültüre göre farklılık gösterse de her bireyin hayatında oyun mutlaka vardır. Peki, oyun nedir? Oyun kültürel aktarımın en önemli araçlarından ve literatürde farklı tanımlar almış olarak karşımıza çıkar. John Dewey'e göre oyun, sonuç gözetilmeyen bilinçsiz davranışlar dizisidir. Huizinga'ya göre ise isteyerek ve kuralı olarak belli bir zaman ve mekânda yapılan faaliyetlerdir. Groos da hayatın daha sonraki safhalarına hazırlık olarak tanımlanan oyunu, Mitchell ve Mason insanın kendini ifade etmesi şeklinde tanımlamaktadır.

Oyun; fiziksel, sosyal, psikososyal ve kişisel gelişime katkısının olmasının yanında herhangi somut bir kazancı olmadığı halde gönüllü yer alınılan bir etkinliktir. Ayrıca, oyunda zaman ve mekan kısıtlaması yoktur bu da oyunun amacının ve güdüsel kaynaklarının içten geldiğini gösterir. Örneğin "evcilik" oynayan çocuklar kendi rollerini ve gerçekliklerini kendileri yaratırlar. Ne yaptıklarını, kim olduklarını ve nerde olduklarını oyun sırasında belirlerler.

Oyunun, eğlenceli yönünün yanında toplumun sahip olduğu

kültürel mirası gelecek nesillere aktarması açısından yaşantılarımızda önemli bir yeri vardır. Bir toplumda oynanan oyunlar o toplumdan ve kültüründen izler taşımaktadır. Gelecek nesillere aktarılan oyunlar toplumun devamlılığı için de önemlidir. Ayrıca, oyunlar çocuklar için toplumsal davranış kalıplarının pratik olarak denediği en uygun ortam olarak karşımıza çıkar. Oyuna yüklenen değer toplumdan topluma değişiklikler gösterir. Topluluğun yapısı, ekonomik, fiziksel, sosyoekonomik özellikleri çocuk ve yetişkinlerin etkinliklerini belirlemede önemli bir rol oynar. Dar gelirli ai-

lelerde ve daha küçük yerleşim yerlerinde yaşayan aileler çocuklarının da çalışmasına ihtiyaç duyduklarından oyuna gerekli değeri vermezler. Ama daha eğitimli ailelerde oyun günlük hayatın bir parçası olarak karşımıza çıkar. Ayrıca günümüzde sosyoekonomik seviyesi yüksek ailelerin çocukları sahip oldukları teknolojik oyunlarıyla daha çok kapalı alanlarda oyun oynarlarken, sosyoekonomik seviyesi düşük olan ve ailenin çalışmayan çocukları genelde bir oyuncağa ihtiyaç duymadan tamamen doğal ortamı kullanarak açık alanlarda oyun oynarlar.

Oynanan oyunların kültürden, çocuğun yaşadığı topluluktan izler taşıdığını söyledik. Toplumsallaşma sürecinde de çocuk etrafındakilerle iletişimi sonuca onlara benzer davranışlar geliştirir. Oynanan oyunların toplumsallaşma üzerine etkisini incelediğimizde ise, çocukların diğer çocuklarla oyun oynarken, sosyal kuralları öğrendiklerini ve bu yolla sosyal rollerin uygulamaya döküldüğünü görürüz. Oyun yoluyla çocuklar gerçekliği objektif olarak taklit etmeyi öğrenirler. Toplumun parçalarına baktığımızdaysa, çocuk, oyunda aile içindeki rolleri üstlenerek, aile bireylerinin gö-

revlerini, sorumluluklarını; çeşitli meslek gruplarını taklit ederek de, o rolün kurallarını öğrenebilirler. Oyun yoluyla teşekkür etme, günaydın deme gibi sözel kuralları ve sıra bekleme, konuşan birini dinleme, telefonla konuşma gibi sözel olmayan kuralları öğrenebilir. Ayrıca, oyun, toplumsallaşmada önemli bir yere sahip olan dilin gelişimlerini de destekleyicidir. Çocuklar arkadaşlarıyla oynarken çeşitli problemlerle karşılaştıklarında o problemin nasıl çözüleceğine dair birçok stratejiyi de birlikte geliştirirler.

Oyun, özellikle çocuğun gelişimde önemli bir yere sahiptir. Çocuklar öğrenmek için oynamazlar ama öğrenme oyunla birlikte kendiliğinden gelir yani yaşam için gerekli davranışları, bilgi ve becerileri oyun içinde kendiliğinden öğrenirler. Oyun, çocukların dünyayı anlamalarını sağlar; çocukların hislerini ve düşüncelerini ortaya çıkarmalarına izin verir; ayrıca esnek ve farklı düşünceleri cesaretlendirir. Oyun çocuğu öğrenmeye hazır hale getirir. Günümüzde oyun, kendini ifade etmeyi, bilişsel ve sosyal davranışların gelişimini desteklediği için eğitim sisteminin içinde daha çok yer almaya başlamıştır. Çocukların her an oynadıkları düşünüldüğünde, oyun aracılığı ile eğitim çok daha kolay gerçekleştirilebilir. Prof. Dr. Necati Demir'e göre çocuk oyunları, "gerçek hayata hazırlama okuludur. Gerçek hayattaki meselelerin biraz hafifletilmiş şekilleridir. Ok yay oyunu, başkan seçme, kurt koyun, esir almaca, eşkıya, gerçek hayata hazırlamak içindir. Birdirbir, ip atlama, köşe kapmaca, seke, "Tavşan kaç, tazı tut", yağ satarım bal satarım, kaydırak, ip atlama ise beden idmanı bakımından çok önemlidir. Üç taş, dokuz taş, saklambaç da beyin faaliyetlerini geliştirmeye yöneliktir."

Sanayileşme, gelişen teknoloji, bilgisayar ve televizyonun günlük hayatta daha fazla yer alması çocukları açık alanlardaki

oyunlardan daha çok kapalı alanlardaki oyunlara yönlendirmiştir. Birdirbir, ip atlama, köşe kapmaca, ip atlama, saklambaç gibi oyunlar yerini çoğunlukla video oyunlarına bırakmıştır. Ayrıca günümüzde çocukların daha fazla rekabet içeren oyunlarda yer aldığını da görürüz. Takım oyunları, bir yetişkin tarafından yönlendirilen oyunlar geleneksel oyunların yerini almış ve çocuğun kendini ifade ettiği oyun sayısının da azalmasına sebep olmuştur. Bir oyunda rekabete dayalı bir etkileşim olduğu zaman eğlenceli olarak adlandırılan diğer oyunlardan ayrılır. Oyunun gönüllü bir eylem olduğundan bahsettik. Emirlerle bağlı ve görev haline gelen oyunun oyun olup olmadığı da tartışmaya açık bir konudur.

Günden güne gelişen teknoloji ile ortaya çıkan bilgisayar oyunları, video oyunları ve taşınabilir cihazlarda oynanan mobil oyunlar; yetişkinler oyun oynamaz düşüncesini de değiştirmiştir. Yaratılan düşsel dünyada or-

taya çıkan duygular, kendi kendileriyle ve diğerleriyle rekabet etme, kendine ve diğerlerine meydan okuma ve bütün bunları yaparken tek hâkimin bireyin kendisi olması gibi özellikleri bünyesinde barındıran dijital oyunlar, yetişkinlerin de oyun dünyasına girmelerine sebep olmuştur. Ayrıca, "mış" gibi yaparak hali hazır durumun baskılarından kurtulma, özellikle internetteki fantezi oyunlarda yaratılan karakterlerle yapılanları kontrol edebilme, dinlenme gereksiniminin karşılanması da geçici olarak soyutlanmış bir mekan sağlayan bu oyunları çekici hale getirmiştir. Görülen odur ki; giderek artan stres, özellikle kent yaşamı rutini bireyleri kaçma noktaları aramaya yöneltmiştir. Oyun oynama dolayısıyla soyutlanmış bir evrende zaman geçirme çoğu zaman bireyin bu kaçma isteğini karşılamaktadır. Düşsel oyunlar oynama, paylaşımlarda bulunarak sanal yolla da olsa sosyalleşme bu motivasyonlardan birkaçıdır. Örneğin, popüler bir oyun olan Farmville

sayesinde birey kendini doğanın kucağında bulabilmektedir. Doğaya duyulan özlemin giderilmesi ve bireyin kendini istediği yerde hayal edebilmesinin getirdiği özgürlük bu oyunu daha da çekici hale getirmiştir. Bireyin oyun oynarken kaygı ve stresten uzaklaşması oyun oynama isteğini de pekiştirmiştir. Kısaca, genelde sosyalleşme, sahip olma güdülerini tatmin etme ve rekabet için oynanan bu sanal oyunlar bireyi sanal dünyanın içine hapsederek gerçeklikten uzaklaştırmakta, paylaşım fırsatı sunarak bireyin sosyalleştiği yanılıgısına düşürmekte ve belki de bağımlı hale getirerek bireyi yalnızlaştırmaktadır.

Eğitimde yeri gittikçe belirginleşen oyunu daha detaylı incelemek için son zamanlarda yapılan oyunla ilgili çalışmaların sayısı artmıştır. Çocuğun gelişimindeki etkisinden, değişen oyun yapısında kısaca bahsettik. Çocuğun oyun oynamaya başladığı oyun oynamayı öğrendiği yer, ilişkileri taklit ettiği yer olan aile de oyunu incelerken detaylandırılması gereken önemli bir alt başlıktır. Bir çocuğun oyunu, oyunda üstlendiği roller, diğer arkadaşlarıyla olan iletişimi ve onlara verdiği tepkiler ailesinin izlerini taşır. Özellikle yapılan çalışmalarda anne-çocuk arasındaki etkileşimi artık anket yoluyla değil de oyun yoluyla ölçülmesi oyunun önemin gittikçe daha fazla fark edildiğinin bir göstergesidir.

Oyun, bir çocuğun yaşamında ilk arkadaşı, sahip olduğu hazinesi, oyuncağı olduğu için önemlidir. Her bölgenin kendine has, o kültürdeki zenginliği ve çeşitliliği simgeleyen oyunları değişen toplum yapısıyla birlikte göz ardı edilmemelidir. Oyun oynama özgürlüğüne sahip her ülke sahip oldukları ile gelecek nesillere daha sağlam miraslar bırakabilir. Oyun dolu bir dünyaya...

Fotoğraf: Hüseyin Türk

Homo Ludens Ya Da Oyuncu İnsan

Ayşegül Kaya Ustaoğlu

Sinop Üniversitesi

Okul Öncesi Öğretmeliği Anabilim Dalı Öğretim Görevlisi

Oyun insanlık tarihi kadar eskidir! Örneğin İ.Ö. 800 yılına ait pişmiş topraktan iki kızı 'aşık oyunu' oynarken gösteren bir heykel ve de Mısırlıların mezarlarında çok sayıda bebek bulunması, oyunun çok eski çağlara kadar uzandığının birer kanıtı olmaktadır. Bu nedenle uzmanlar oyunun işlevini anlama, çözümlene çabaları içindedir. Çocuğun, insanın ve hatta tüm

canlıların hayatında büyük bir yer tutan "oyun"u Dewey, sonuç gözlemlenmeyen bilinçsiz davranışlar olarak nitelerken; Huizinga, isteyerek ve kurallı olarak belli bir zaman ve mekânda yapılan faaliyetler olarak tanımlamıştır. Oyunun en önemli ana unsurları özgürce ve kendiliğinden yapılan faaliyetler olması ve dolayısıyla oyunun içgüdüsel tepki ve dürtüleri dayandığını gerçeğidir.

Genel anlamda her canlı oyun oynar. Gözlemler, hayvan-

ların muhtemelen insanlardan daha zengin ve çok çeşitli oyun faaliyetleri içinde olduğunu göstermektedir. Oyun her yaşta oynanır, doğumdan ölüme kadar... Oyun hakkında, insanlarda ve hayvanlarda neden oyun oynama gereksinimi olabileceği üzerinde duran kuramlar geliştirilmiştir. Huizinga (1947), 'Homo Ludens' adlı eserinde 'Homo Faber' (yapımcı insan) ve 'Homo Sapiens' (düşünür in-

san) ikilisinin karşısına dengeleri bozan 'Homo Ludens'i (oyuncu insan) getirmiş; oyunun kültürden önce, çeşitli kültürlerden çıkma ya da rastlantı sonucu değil, tam tersine çeşitli kültürlerin doğuşunda en önemli etken olduğunu belirtmiştir. Klasik oyun kuramlarına baktığımızda; Gross (1860-1896) oyunu 'yetişkin hayatına hazırlık' olarak tanımlarken, Lazarus (1824-1903) 'rahatlama ve eğlenme', Spencer (1873-1903) ise 'fazla enerjinin dışı vurumu' olarak açıklamışlardır. Çağdaş oyun kuramlarına baktığımızda ise; Freud (1917), "oyunun tersi ciddiyet olmayıp gerçeğin kendi-

sidir" şeklinde açıklarken, Erikson (1972) "oyun yoluyla kişinin, benliğinin belirsizliklerini, kaygılarını ve arzularını dramatize ettiğini" tespit etmiştir. Diğer taraftan Berlyne (1969) bize 'içten uyarılma' kuramıyla, oyun süresinde yapılan davranışlar hakkında analizler yapabilmeye imkânı verirken, Piaget (1896-1980) geliştirdiği kuramda oyunu, deneyimlerin, bilgilerin ve anlayışların birleştirildiği olgu olarak açıklamıştır. Klasik ve çağdaş oyun kuramları incelendiğinde ortak nokta oyunun isteğe bağlı ve gönüllü bir eylem olduğudur.

Tarih boyunca oyun ve oyuncakları incelediğimizde, aslında oyunun ne kadar önemli ve insanların vazgeçilmezi olduğu gerçeğiyle yüz yüze gelmekteyiz. Eski Mısır'da duvar resimlerine baktığımızda oyun tahtası üzerinde oynanan oyunları, sıçrama oyunlarını görmekteyiz. Eski Hindistan'da ise zarla oynanan oyunları ya da topaç çevirmeyi gösteren duvar resimleri bulunmaktadır. Yunan Uygarlığı'nda Homeros, kralın kızı Nausikaa'nın ve nedimelerinin bir tür eltopu oynadıklarından söz ederken, yapılan kazılarda Romalılar için bilyelerin çok düzgün, renkli, aynı zamanda çok çekici olduğu bilgilerine ulaşılmıştır.

Orta Çağ'da, dönemin genel yapısından savaş oyunlarının ön plana çıktığı ve güreşin çok yaygın ya da okçuluğun zorunluluktan kaynaklı boş zaman geçirme aktivitesi olarak yapıldığı bilinmektedir. Ayrıca Bekir Onur'un belirttiği gibi, Orta Çağ'da oyun oynamak veya oyuncaklar ana-babanın sınıfına tabiydi. Burjuva sınıfının çocukları pahalı ve güzel oyuncaklar alabilirken, işçi sınıfının çocukları babanın mesleğine bağlı oyuncaklarla oynamak zorundaydılar.

Rönesans Dönemini incelediğimizde ise, bu dönemde yer alan bebek evlerinin çocuklar için üretilmediği, tam tersi 12-14 yaşındaki kızlara hediye edildiği ve onları ev işlerine hazırlamak amacıyla

kullanıldığı bilinmektedir. Bebek evleri ayrıca oyuncak olmaktan çok yetişkinler için birer süsleme parçası olarak kullanılmışlardır ve bu nedendir ki bebek evlerinden günümüze kadar kalanlar çok az yıpranmışlardır. Bu evlerin en ünlüsü, 1639 tarihli 'Stomer' evidir. 18. yy'da Avrupa'ya Çin'den gelen 'yoyo' hala popülerliğini koruyan en önemli oyuncaklardan biridir. 19. yy'da ise ilk defa kurulmaya başlayan anaokulları sayesinde birçok oyun günümüze kadar korunabilmiştir. 1885'te ilk otomobil icat edildiğinde, bu buluş oyuncak sanayi tarafından da hemen taklit edilmiş ve demiryollarının iyileştirilmesi de minyatür demiryollarının yapılmasını sağlamıştır. Bu oyuncaklar ilk çıktıklarında zengin sınıfın çocukları tarafından oynanabiliyorken, 20. yy'la birlikte böyle bir ayırım ortadan kalkmıştır. Artık her kesim istediği oyuncuğa ulaşabilmeye başlamıştır.

Oyunlar hakkında belki de bizlere en zengin bilgiyi Hollandalı ressam Pieter Brueghel'in ünlü 'Çocuk Oyunları' (1560) tablosu sunmaktadır. Bu tabloda çocukların, topaç, tahta at, bebek, rüzgar gülü gibi oyuncaklarla ve halat çekme ya da körebe gibi kurallı 80'e yakın oyun oynadıkları görülmektedir. Metin And'ın "Oyun ve Bugü" adlı eserinde bahsettiği gibi oyunların aslında kültürler içinde çeşitlenirken bazen de tüm dünyaya benzer adlarla yayıldığına görmekteyiz. Pieter Brueghel'in tablosunda yer alan 'körebe' oyunu, Ankara köylerinde oynanan ve bir yaşındaki keçi yavrusu anlamına gelen cebişin tepesindeki saçların gözlerini kapatmasının gözleri bağlı ebeye benzetildiği 'Kör Çebiş' oyunu ile aynıdır. Körebe oyunun Anadolu'da aldığı Kör Keçi anlamının benzeri İsveç'te 'Blind Bock' ve Danimarka'da 'Blind-buk' olarak kullanılırken; Almanlar 'Blinde Kuh' (Kör inek) olarak bu oyunu adlandırmaktadırlar.

Günümüzde, hem yetişkinlerin hem de çocukların oynadıkları

rı satranç, dama ve tavla gibi oyunlar toplum oyunları olarak gruplanabilmektedir. Satrancın 4000 yıl önce Mısır'da oynandığına dair bulgular, piramitlerdeki kabartmalarda bulunmaktadır. Satranç, Çin'de, Mezopotamya'da ve Anadolu'da oynanmakta olduğunu biliyoruz. Oyunun bugünkü adını alması, MS 3. - 4. yüzyıllarda Hindistan'da, oyuna 'Çaturanga' denmesi ile başlar. Satranç ile ilgili ilk yazılı belgeler ise Hindistan'dan kalmadır. Daha sonra satranç İran'a, onlardan Araplara, Endülüslüleri sayesinde de İspanya üzerinden Avrupa'ya yayılmıştır. Arap ve Avrupa el yazması kitaplardan sonra, İspanyol Lucena'nın ilk basılı satranç kitabında (1497) satrancın o zamanki yeni kuralları açıklanmıştır (www.tsf.org.tr). Zar ile oynanan oyunlara baktığımızda ise zarın Çin kökenli oldukları ve zarın her türlü materyalden üretilmediği görülmektedir. Bundan 5000 yıl önce Mezopotamya

Uruk bölgesinde ilk tavla benzeri oyun keşfedilmiştir. Bundan sonra, Mısırlılar 'Sennet' adındaki oyunu keşfettiler ve bu oyun tavlaya çok benzerdi. Bekir Onur ülkemizde zarla oynanan en eski oyunun tavla oyunu (1650'ye doğru) olduğunu belirtmiştir.

Çağımızda ise, oyunlar kapalı mekânlara kapatılmış ve bilgisayara ya da "PSP" ekranlarına sıkıştırılarak oynanır hale gelmiştir. Oyun yalnızca çocuğun değil, her yaşta insanın sosyalleşmesi için en önemli kaynak iken; 21. yy oyunları ile kişiler bireyselleşmeye, yalnızlaşmaya ya da daha önce belirttiğimiz gibi "yalıtılmış" kişiler haline almaya başlamıştır. Artık el yapımı oyuncaklar 'organik' adı altında satılmaya başlanmış, bez bebekler ise çizgi film kahramanlarının birebir kopyalarının arkasında kalmışlardır. Oyun ve oyuncakların simgesi "oyuncak sepetlerinin" evlerimizden uzaklaşmaması ümidiyle...

Oyun Teorisi Üzerine

Yrd. Doç. Dr. Sırma Zeynep Alparslan Gök

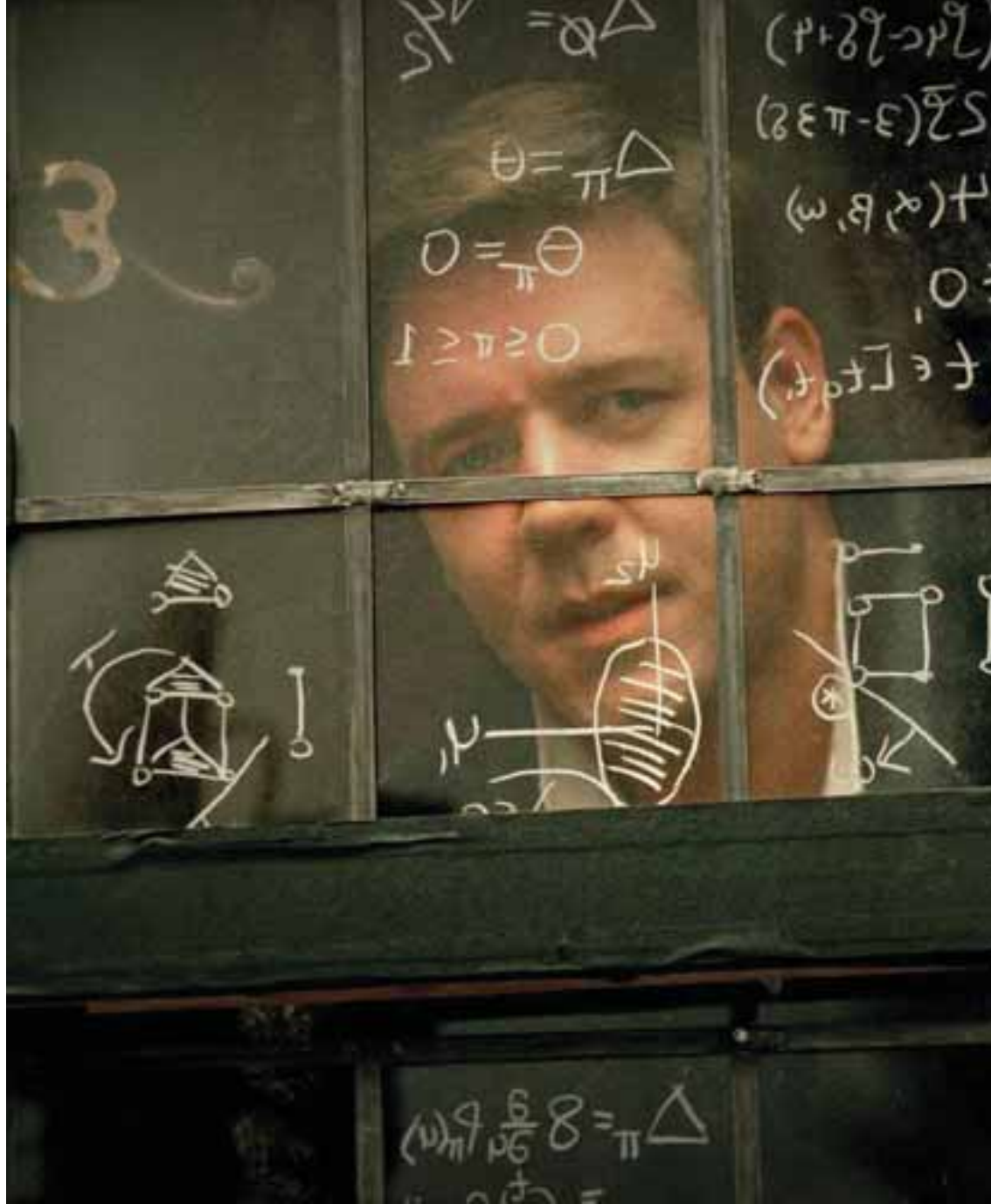
ODTÜ Uygulamalı Matematik Enstitüsü

Süleyman Demirel Üniversitesi Matematik Bölümü

Etkileşimli karar alma teorisi”, belki de sıkça duyduğumuz oyun teorisine anlam katacak bir isim olabilir. Açıkçası oyun teorisi, matematiğin istatistik, biyoloji, mühendislik bilimleri, politik bilimler, bilgisayar bilimleri, şifre bilimi, özellikle ekonomi olmak üzere sosyal bilimler ve daha pek çok bilim dalı tarafından kullanılan disiplinlerarası bir çalışma alanıdır.

Aslında oyun teorisi büyüleyici bir konudur. Hepimiz satranç, poker, bilgisayar oyunları, briç ve benzeri oyunları oynamış veya oynayanları seyretmişizdir ya da severek izlediğimiz hayvan belgesellerinde türlerarası rekabete şahit olmuşuzdur. Diğer taraftan günlük hayatımızda firmalar arasındaki yerine göre rekabete, yerine göre işbirliğine, ülkeler arasındaki savaş ve barış durumlarına, patron işçi çatışmalarına şahit olmakta hatta çoğumuz bunları birebir yaşamaktayız. Bu açıdan bakıldığında, farkında olmadan kendimizi her an bir oyunun içinde bulabileceğimiz söylenebilir. İşte bahsettiğimiz ve daha da genişletebileceğimiz pek çok konu oyun teorisinin çalışma alanlarını oluşturur.

Oyun teorisi oyuncuların veya karar vericilerin davranışları ve birbirlerine olan etkileri üzerine kurulmuş olan bir disiplindir. Oyunlar, etkileşim içinde olan bu belli sayıda oyuncu veya karar vericiler arasında oynanır. Oyuncular arasındaki çıkar ilişkilerine göre koalisyonlar kurulur ve sonuç olarak birtakım fayda, ödül, para kaybı veya ceza durumları elde edilir. Önemli olan

oyuncuların aralarındaki ilişkilere göre oynadıkları oyunun sonuçlarından en iyi şekilde faydalanabilmesi veya oyundan en az zararla çıkabilmesidir. Oyun teorisi çalışan bir bilim insanı,

oyuncuların hangi durumlarda ne şekilde davranması gerektiğine karar vermesinde yardımcı olur ve duruma göre oyuncuların gelecek hakkında daha iyi tahminler yapabilmesi için öneriler-

de bulunur. Teorik olarak düşünürsek eldeki probleme göre en uygun modeli oluşturur ve çözüm yolları geliştirmeye çalışır. Dolayısıyla oyun teorisinde çeşitli modeller söz konusudur.

Oyun teorisi temelde çıkar ya da çatışma durumuna göre işbirlikçi ya da işbirlikçi olmayan olmak üzere ikiye ayrılır. Bilim insanları tarafından başlarda işbirlikçi olmayan oyun teorisi ağırlıkta çalışılırken, son yıllarda işbirlikçi oyun teorisi de hızla ilerleyen bir araştırma alanı olmuştur.

Tarihsel açıdan bakıldığında oyun teorisinin farkındalığı antik çağlara dayanır. 2000 yıllık Babylonian- Talmud problemleri (eski çağlardaki insanların yaşam mücadelesi içinde yaşadıkları giysi, yemek paylaşımı ve benzeri problemleri, bir baba ve dört oğlu arasındaki miras problemi, bir koca ve ölümünden sonra üç hanımı arasındaki miras davası) ve bu çağlarda geliştirilmiş olan çözümler şimdiki oyun teorisi çözüm yöntemlerinin temellerini oluşturmaktadır. Diğer taraftan savaşlar ve diğer çatışmalar yüzyıllardır insan sefaletinin ana kaynağı olmuştur. Sosyal bilimciler de insanlığın bu durumuna sebep olan çatışma ve işbirliği durumlarını anlamaya çalışmışlardır.

Oyun teorisi, 20. Yüzyılın ortalarında araştırmacıların konuyu matematiksel mantıkla analiz etmeleri sonucu ortaya çıkmıştır. Oyun teorisinin temelleri 1944'te yayınlanan John von Neumann ve Oscar Morgenstern'in 'Theory of Games and Economic Behaviour' adlı kitabıyla atılmıştır. Bu kitapla oyun teorisinin ekonomiye uygulanabilirliğine dikkat çekilmiştir. 1960 ve 1970'li yıllarda ise oyun teorisi matematikçilerin ilgi alanına

John Von Neumann

Oskar Morgenstern

John Nash

girmiştir. Akademik camiada oyun teorisinin temel taşı olan "Nash Dengesi" ile bilinen ve Akıl Oyunları adlı filmle de dünya çapında tanınan John Nash ve işbirlikçi oyun teorisinin en temel çözümlerinden biri olan "Shapley Değeri"ni bulan Lloyd Shapley, bu dönemin önemli bilim insanlarıdır. 1970'lerin sonunda oyun teorisi, ekonominin de formal dili olarak kabul edilmiştir. Bu esasında John Harsanyi'nin çalışmaları sayesinde olmuştur. Aynı zamanda Nobel ödüllü Robert Aumann ve Thomas Schelling'in özellikle işbirlikçi olmayan oyun teorisine katkıları büyüktür. Ayrıca "Çekirdek Çözümü"nü bulan Donald Gillies ve "Tau Değeri"ni bulan Stef Tijs işbirlikçi oyun teorisinin gelişmesine büyük katkıları olan bilim insanlarıdır.

Günümüzde Dünyada ABD, Hollanda, İtalya, İspanya oyun teorisinin dünyada yoğun çalışıldığı ülkeler arasında sayılabilir. Türkiye'de ise Bilkent, ODTÜ, Bilgi ve Sabancı üniversiteleri oyun teorisi çalışılan üniversiteler arasında yerlerini almışlardır.

Her ne kadar oyun teorisi temelde matematiksel disiplinin içine girse de, günümüzde en çok ekonomistler tarafından uygulanmaktadır. Oyun teorisi üzerine pek çok makale ve kitap AMS (American Mathematical Society) 90D ve JEL (Journal of Economic Literature) C7x uluslararası kodları altında bulunabilmektedir. Oyun teorisi ile ilgilenen çoğu araştırmacı Game Theory Society grubu altında organize olmuşlardır.

Son olarak oyun teorisi hakkında somut bir fikir sahibi olabilmek için literatürde cinsiyetler savaşı olarak bilinen ilginç bir oyundan bahsedelim.

Bir karı-koca dışarı çıkmak istemektedirler. İki seçenekleri vardır; ya tiyatroya, ya da futbol maçına gideceklerdir. Fakat önceden nereye gideceklerini kararlaştırmayı unutmuslardır. O gün farklı ve aralarında iletişim mümkün olmadığı ortamlarda olduklarından, akşam nereye gideceklerine kendi kendilerine karar vereceklerdir. İki tarafın da önceliği, birlikte bir aktivitede bulunmaktır. Kadının isteği tiyatroya; erkeğinki ise futbol maçına gitmektir. Elde edilecek oyunda iki adet kazanç vardır. Birincisi birlikte bir aktivitede bulunmak, ikincisi ise istenilen aktivitede bulunmaktır. Bu durumu yansıtan bir tablo aşağıdaki gibi hazırlanabilir.

	Futbol	Tiyatro
Futbol	3,2	1,1
Tiyatro	1,1	2,3

Yukarıdaki tabloda erkek bir satırı kadın ise bir sütunu seçecektir. Buna göre kutulardaki ilk rakam erkek kazancı, ikincisi ise kadın kazancı olmaktadır. Buluşamadıkları durumda ikisi de sadece bir aktivitede bulunacağından 1 kazanacaklardır. Erkeğin, kadının tiyatroya gideceğini varsayarak tiyatroya gitmesi, ya da kadının erkeğin futbol maçına gideceğini varsayarak maça gitmesi durumu ise elimizde literatürde Nash Dengesi olarak bilinen iki adet çözüm olduğunu göstermektedir.

Kaynaklar:

- 1- R.J. Aumann, M. Maschler (1985) *Game theoretic analysis of a bankruptcy problem from the Talmud*, *Journal of Economic Theory*, 36: 195-213.
- 2- S. Nasar (1998) *A beautiful mind*, Faber and Faber, London.
- 3- J.F. Nash (1950) *The bargaining problem*, *Econometrica*, 18: 155-162.
- 4- J. von Neumann, O. Morgenstern (1944) *Theory of Games and Economic Behaviour*, Princeton University press.
- 5- H. Peters (2008) *Game Theory: A Multi Leveled Approach*, Springer .
- 6- <http://www.gametheorysociety.org/>

Oyun ve Teknoloji

MODSİMMER Başkanı Doç. Dr. Veysi İşler:

“Oyun pazarı teknolojinin gelişmesine yardımcı oldu”

Aysun Büyükcengiz

Zar atmadan tavla, elimi-ze kağıt almadan birç oynamaya; hatta yayı-mız okumaz olmadan okçuluğa başladık. Kibrit kutu-sundan yapıp yarıştırdığımız ara-baların yerini, düşünebileceğiniz bütün özellikleri yükleyebileceğiniz sanal yarış arabaları aldı. Hatta artık evcilik bile bilgisayarda oynanıyor, sanal mekanlarda, sanal karakterlerle... Bir yandan oyun teknolojisi önümüze yeni “oyuncaklar” koyarken, bir yandan “Yararlı mı, zararlı mı?” tartışmaları sürüyor. Sayısı ve teknolojik açıdan kalitesi her geçen gün artan bilgisayar oyunlarının en büyük yararı ise bilgisayar teknolojisine oldu. Geliştirilen oyunlar daha karmaşık uygulamalara sahip olmaya başlayınca, bu oyunların oynanacağı bilgisayar ve konsolların sahip olduğu işlemci gücünün de artırılması gerekti. Bilgisayar oyunlarındaki gelişmelerin teknolojiyi zorlamaya başladığını dile getiren ODTÜ Modelleme ve Simülasyon Merkezi Başkanı Doç. Dr. Veysi İşler, oyun geliştirmeye ayrılan bütçelerin Hollywood yapımlarına ayrılan bütçeleri geçtiğini belirtti. Doç. Dr. İşler, oyunların teknolojiyle geldiği noktayı, farklı kullanım alanlarını ve etkilerini ODTÜ'lüler Bülteni'ne anlattı.

- Bugünkü gelişmiş oyun teknolojisinin başlangıcı nereye dayanıyor?

- Kişisel bilgisayarlar kullanılmaya başlamadan önce, çok yaygın olmamakla birlikte atariler

gibi değişik cihazlar vardı. Bu tür cihazlar ve oyun konsollarından sonra genel amaçlı bilgisayarlar kullanılmaya başlandı. 1940'lar-da Spacewar adında çok basit bir oyun programı geliştirildi. Biz onu ilk bilgisayar oyunu kabul ediyoruz. Sonraları cep telefonları, tablet bilgisayarlar için içine girmeye başladı.

- Gelişmelerle birlikte bu alanda büyük bir pazar oluştu...

- Bu pazar o kadar büyüdü ki, bütçeleri Hollywood bütçelerini geçti. Bir oyuna 70 milyon Dolar ayrılabilir. Bazen oyunların içeriği de kullanıcıya bir pazar yaratıyor. Örneğin bazı online oyunlar var. Binlerce kişi tarafından oynanıyor ve ikinci bir yaşam gibi devam ediyor. Kendinize bir karakter yaratıp onu giydirebilirsiniz, belli özelliklerle, silahlarla donatıyorsunuz. Bu karakter ekonomik bir değere sahip oluyor ve onu satabiliyorsunuz. Geçtiğimiz günlerde bir haber çıktı, bir oyuncunun iki yıldır geliştirdiği bir karakter 5000 bin Dolar değerindeymiş ve bir gün biri o karakterin üzerindeki çalmış.

- Böyle ileri teknoloji gereken oyunlar nasıl geliştiriliyor?

- Eskiden bilgisayar oyunlarını üniversite dışından insanlar geliştirdi. Çünkü ileri teknoloji gerektirmiyordu. Bilgisayar oyunları öyle bir noktaya geldi ki, artık oyun geliştirmek için çok gelişmiş

işlemcilere ihtiyaç var. Aslına bakarsanız oyun pazarı teknolojiyi çok zorladı ve gelişmesine yardımcı oldu. Bilgisayar oyununun hedef kitlesi diyor ki, “ben para vermeye hazırım”. Donanım firmaları da satın almaya hazır kitlenin istediği oyunun geliştirilebilmesi için gerekli bilgisayarları üretiyor. Bir bilgisayar mühendisi olarak şunu söyleyebilirim ki, bir ekip olarak gelişmiş bir oyunu

yapabiliyorsanız, herhangi bir alandaki bir yazılımı yapabilecek durumdasınız demektir.

- ODTÜ’de artık oyun teknolojileri konusunda eğitim veriliyor...

- Bilgisayar oyunları eskiden basitken şimdi çok gelişmiş teknoloji kullanıldığı için üniversitelerde eğitim vermeye başlandı. ODTÜ’de de yüksek lisans ve doktora programları var. Bu an-

lamda da Türkiye’de bir ilk. Bu çok yeni bir alan olduğu için hoca bulmak çok kolay olmuyor, ama farklı alanlarda çok güçlü bir kadromuz var. Amerika’da üniversitede bu alandaki çalışmalar lisans düzeyine kadar inmiş durumda. Gelecek vaat eden bir alan. Çünkü sadece bilgisayar oyunları dünyasında değil, simülasyon ve savunma alanında, tıbbi rehabilitasyonlarda ve daha pek çok alanda çalışılabilecek.

Eğitim ve tedavi amaçlı kullanılabilir

- Etkili bir öğretme yöntemi olabilir...

- Bu oyunların zaten çok yararı var. Örneğin el-göz koordinasyonunu geliştiriyor. Bu birçok meslekte gerekli olan bir beceri. Örneğin tıp öğrencileri için geliştirilmiş bir simülasyon oyunu var. Oyunda bir hastayı ameliyata almışlar ve sanal olduğu için her şeyi yapabiliyorlar. Böylece canlıya zarar verecekleri bir uygulama yok. ABD ordusu gençleri orduya girmeye özendirmek için devlet desteği ile bir oyun geliştirdi. Gençler bu oyunu oynarken hem oyun oynuyorlar, hem özenip orduya başvuruyorlar, hem de işaretleri, hiyerarşiyi, terminolojiyi öğrenmiş olarak orduya giriyorlar.

- Oyun teknolojisi başka hangi alanlarda kullanılabilir?

- Hareketinizi algılayan bir sistemle oynanan oyunlar var. Oyuncu ekranın karşısına geçiyor ve oyundaki karakterin yapmasını istediği hareketleri ekran karşısında yapıyor. Elinde ya da ayağında bulunan kontroller sayesinde konsol onun hareketini algılıyor. Golf, bowling gibi oyunları oyun konsolundan oynarken aynı zamanda bunları gerçekte oynarken yapılan fiziksel aktiviteler de yapılıyor. Hatta artık kontroller olmadan ekranın karşısına geçtiğinizde hareketi algılayan konsollar da var. Bunlar tedavi amaçlı kullanılabiliyor. Örneğin fizik tedavi uygulanan bir hastanın günlük bir takım egzersizleri yapması, aynı hareketi belki 500 kez tekrarlaması gerekir. Boşluğa bakarak bunu yapmak sıkıcı. Ama bu ekran karşısındaki hareketi algılayan teknolojiyle üretilmiş oyunlarla bu egzersizler hastaya eğlenceli bir şekilde yaptırılabilir. Hatta bu online bir şekilde, kendisi gibi hasta olan insanlarla haberleşmesini de sağlayabilir.

“Her meslekte bilgisayar oyunu oynayanlar daha başarılı olacak”

- Toplumda “Bilgisayar oyunları zararlı” algısı yerleşirken bunları duymak ilginç...

- Türkiye’de aileler bilgisayar oyunlarının olumlu ve olumsuz etkilerin farkında değiller. Bilgisayar oyunları da sokakta oynanan oyunlar kadar yararlı. Artık herkes özel yaşamında ve iş yaşamında işlerini bilgisayar üzerinden yürütüyor. İnsanların zamanlarının çoğu bilgisayarda geçince, oyunu da burada oynuyorlar. Özellikle erken yaşta oynamaya başlanmalı. Çünkü el – göz koordinasyonu, problem çözme, çoklu görev yapma, zeka, mantık, uzaysal algı, strateji gibi birçok yeteneğin gelişmesini sağlıyor. Ayrıca, oyunlar insanların değişik yeteneklerini kullan-

ma olanağı yaratıyor ve kapasitelerini zorluyor. Bu konuda yapılmış bazı çalışmalardan çıkan sonuçlara göre, bir cerrah küçük yaşlardan itibaren bilgisayar oyunu oynuyorsa daha iyi bir cerrah oluyor.

- O halde “neredeyse emekleme döneminden bu yana bilgisayar oyunu oynayan günümüz çocukları, mesleklerinde şimdi insanların olduğundan çok daha başarılı olacaklar” diyebilir miyiz?

- Belki 15 yıl sonra dünyadaki liderlerin çoğu bilgisayar oyunu oynayan nesillerden gelecek ve göreceksiniz bunlar daha farklı olacaklar. Örneğin belediye başkanları daha farklı olacak çünkü geleceğin belediye başkanları, bugün şehir kurma ve yönetme oyunları oynayan çocukların arasından çıkacak. Her meslekte bilgisayar oyunu oynayanlar daha başarılı olacak. Amerika’da artık oyun konsolları beyaz eşya gibi her evde bulunuyor. Aslında bir eğitim aracı. Türkiye’de alınıyor ama bilinçli kullanılmıyor.

Bilinçlendirme çalışması yapılmalı

- Olumsuz etkileri ortadan kaldırmak için ne yapılmalı?

- Bilgisayar oyunlarının bağımlılık yapma özelliğine karşı dikkatli olmak gerekiyor. Yurt dışında oyunların hemen öncesinde ekranda “evet bizim oyun eğ-

lenceli vs. ama işini, arkadaşlarını ve aileni unutma” gibi bir uyarı çıkıyor. Online oyunlar yüzünden hayatı kararan çok insan var. Süreyi mutlaka sınırlamak gerekiyor. Örneğin 5 yaşında bir çocuk günde ortalama yarım saat oynamalı. Büyük oğlum lisedeyken ben yalnızca hafta sonları toplam dört saate izin veriyordum. Basında bilgisayar oyunlarının olumsuz etkileriyle ilgili haberler çıkıyor ama çok cahilce. Evet, olumsuz yönleri var, çünkü Türkiye’de bilgisayar oyunlarını doğru yaş grubu oynamıyor. Çocuğunun gece otobanda bisiklet sürmesine izin verir misiniz? Buna izin vermiyorsanız; saatlerce ve yaşına uymayan oyunlar oynamasına izin vermeyeceksiniz.

- Bilgisayar oyunlarının yaş gruplarına uygun olup olmadıklarını nasıl bileceğiz?

- Yurtdışında yıllardır oyunlar yaş gruplarına göre sınıflandırılmış durumda. Televizyonda RTÜK’ün akıllı işaretlerle gerçekleştirdiği uygulamanın benzerini oyun kutularına koymuşlar. Ama bu işaretleri tanıyor ve buna göre oyun satın alıyor olmamız gerekli. Amerika’da 1999 yılında yüz kişiden 49 kişi bu işaretleri biliyor, 43 kişi kullanıyordu. 2007’de yüz kişiden 89 kişi bunu biliyor, 85’i ise kullanıyor. Türkiye’de bu oranlar yüzde 3 – 5’tir. Bilinçlendirme amaçlı sosyal sorumluluk projeleri gerekiyor.

Rekabet:

Hayatın Tubaf Tacı

“Bana istediklerimin bir anlamı olduğunu gösterecek biçimde, takdir etme, kayıtsız kalma ve itaat etme gibi davranışlarda bulunacak bir Öteki gereklidir.”

Hegel

Dr. Psk. Yeşim Türkoç
Klinik Psikolog

İnsan “öteki”nden doğar, “öteki” ile var olur, “öteki” ile oyun oynar, “öteki”ye aşık olur, “öteki” ile yarışır, “öteki” ile işbirliği yapar, “öteki”den nefret eder, “öteki” ile savaşır, “öteki” ile barışır... Rekabet, insanın “öteki” ile bitmeyen ezeli ve ebedi meselesi içindeki bir mücadele mecrasıdır. İnsan, milyonlarca yıllık evrimsel yolculuğu içinde, öteki olmadan var olamayan, ama ötekinin varlığında da huzur bulamayan bir canlı türü olmaktan öteye gidememenin trajikomik serüvenini yaşamaya devam etmektedir.

Bauman (2002) rekabetin nedenselliğini, “öteki” haklarının, “ben” haklarını sınırlaması algısına dayandırmaktadır. Buna göre benim özgürlüğümün genişletilmesi, ötekilerin özgürlüklerinin daraltılmasını gerektirir. Evrimin sosyobiolojik penceresinden bakınca, rekabetin, canlılar için yarına kalma amacına hizmet eden işlevsel bir davranış sistemi olduğunu öne sürebiliriz. Ancak milyonlarca yıldan sonra, atalarının verdiği varoluş savaşının sefasını süren modern insanoğlu için rekabet etmek ne anlama gelmektedir? Aynı dünya üzerinde yaşamak için yeterince yere ve kaynağa sahip olan insanlar, ne için rekabet ederler?

Thomas Hobbes'a (1588-1679) göre insanların doğuştan eşit olması, amaçlarına erişme umutlarının da eşit olması anlamına gelir. Bu durumda, aynı an-

da sahip olamayacakları bir şeyi aynı anda istemeleri çatışma yaratır. Hobbes, "İnsan insanın kurdudur" derken kişinin kendi varlığını korumak için diğerini yok etmek de dahil her şeyi yapabileceğini vurgular. Ancak “doğa insanı”, çatışmada kendini varlığını da tehlikeye atacağını bildiğinden, kendini koruma içgüdüleriyle uzlaşmaya yönelir ve doğal insan “sosyal insan”a dönüşür.

Öte yandan sosyal bir varlık olma mertebesine erişmek için uzlaşmaktan ve işbirliği yapmaktan çekinmeyen insan aynı zamanda, diğerleriyle arasında bir çatışma ve yarışma mesafesi de bırakmaktadır. Bu mesafe, insanın yalnızca uzlaşmaya değil, kazanmaya yönelik bir güdülenmesi de olduğunu göstermektedir. Kazanmak, rekabetin hayati bir değerinin olmadığı durumlarda da varoluş için bir anlam ifade eder. Diğerlerinden daha güçlü, daha başarılı, daha zengin, daha güzel, daha mutlu, kısacası üstün olmak, insanın yalnızca sosyal bir varlık olmadığının, aynı zamanda sosyal dünyada özel

ve biricik olmaya da ihtiyaç duyduğunun bir göstergesi olarak kabul edilmelidir. İnsan, eşitlik ve sıradanlık duygusu ile rahat edemeyen bir canlıdır. Zaten toplumsal yaşam, mutlak eşitliğe izin veren bir karakterde yapılanmıştır. Eşitsizlik, bir gerilim ve çatışma kaynağı olarak görülebileceği gibi, topluluklara dinamizm kazandıran gelişmenin kaynağı olarak da görülebilir. Biliyoruz ki, eşitliğe dayalı toplumsal arayışlar binlerce yıldır sürmekte, savaşlar verilmekte, ancak insanlık, mutlak eşitlik mertebesine bir türlü erişememektedir. Belki de eşitlik, yeryüzündeki bütün canlıların ancak ölüm karşısında sahip oldukları bir özellik olması nedeniyle, hayatiyete aykırı bir durum olarak algılanmakta ve insanoğlunun kolektif bilinçdışı tarafından, dünyadan uzak tutulmaktadır. Böylelikle insan, ölümsüzlük efsanesinin peşindeki macerasına devam edebilmektedir.

Aslında, biyolojik varoluş çelişkileri ile sosyal varoluş çelişkileri, birbirlerinden çok da uzağa düşmemektedir. Sosyal psikologlar Muzaffer Sherif'in 1954'de-

ki Hırsızlar Mağarası deneylerinden beri işbirliği ve rekabet denmesini (cooperation vs. competition) tartışmaktadırlar. Bu deneyde, rekabet eden iki grup arasındaki sürtüşmeli ilişkinin, iç grup dayanışmasını arttırdığı ve dış grubu olumsuz yargılar ile belli bir mesafeye yerleştirdiği, sosyometrik ölçümlerde de arkadaşlık tercihlerinin ağırlıklı olarak iç gruba yöneldiği gibi önemli bulgular elde edilmiştir. Yapılan araştırmalar, insanların başarıya güdülenmeleri için, “içeride işbirliği; dışarıda rekabet” dengesini aradıklarını göstermektedir. Örneğin basketbol koçu John Tauer (2009) yaptığı çalışmada, takım içi işbirliği ve takımlar arası rekabet içeren koşulun, yalnızca işbirliğine ya da yalnızca rekabete dayalı deneysel koşuldan da bireysel başarıya dayalı deneysel koşuldan da daha yüksek motivasyon yarattığı sonucuna varmıştır.

“İşbirliği mi; rekabet mi?” sorusunu sorarken, hangi bağlamda olduğumuz ve nereye ulaşmaya çalıştığımız büyük önem taşımaktadır. Eğer söz konusu olan; kazan-kaybet ikilemi ise rekabet etmenin önemini azımsamamak gerekir. Ancak toplumsal yaşam ve ilişkiler dahil birçok durumda geçerli olan kazan-kazan koşulunda ise; barış, huzur, uzlaşma gibi değerlere ulaşmaya çalışıyorsak işbirliği çemberlerini genişletmeye daha çok ihtiyacımız var demektir.

ODTÜ'nün Kasisleri

Aydın Tiryaki
(ChE'81)

Seksenli yılların ortalarındaydı. Bir sabah okula geldiğimizde yollardaki kasilerin sökülmiş olduğunu gördük. Oysa uzun süredir ODTÜ'nün yollarındaki kasilere alışmıştık. Nedeni ile ilgili farklı yorumlar yaptık ve sonunda gerçeği öğrendik. Devlet protokolünün en üstündeki kişi ODTÜ'ye geldiğinde kasilerde yavaşlamaması gerektiğini düşünen görevliler kaldırılmasını istemişler, devir öyle bir devir, hemen tüm kasiler sökülmüş. Birkaç gün geçtikten sonra yerlerine takıldılar.

O zamanki kasiler ODTÜ'den başka yerde görmediğimiz özel tasarım ve üretimdi. Kasisi yolu enlemesine kaplayan değişik çaplarda demir borular oluşturuyordu. Ortadaki en büyük çaplı olanı, iki tarafa doğru çapı azalan borular vardı. O zamandan bu yana ODTÜ'nün hız kasileri bir evrim geçirdi. Bir sonrakiler lastik malzemeden üretilip yola monte edilen kasilerdi. Bundan sonraki kasiler betondan yapılmaya başlandı. Yıllar boyunca kimi çok yüksek ve dar, kimi daha alçak ama geniş, değişik boyutlarda kasiler yapıldı. Kasilerde sular birikip, özellikle soğuklarda donup tehlike oluşturunca yarıdan suların akması için kanallar bırakılmaya başlandı. Yakın zamanda beton kasilerin yerine asfalttan yapılmış, yüksekliği fazla olmayan geniş kasiler yapıldı.

Kasilerin trafikte tehlike oluşturmaması için işaretleme, boyama ve sinyalizasyon çe-

şitliliği de izledik. Bir süredir beton kasilerde uygulanan sarı boyalar son yapılan asfalt kasilerde de kullanıldı.

ODTÜ kasilerinin çeyrek asırlık geçmişine baktığımızda bu süre içinde iyi bir know-how oluştuğunu görebiliriz. Malzeme, tasarım, işaretleme ve yer seçimi açısından baktığımızda en son yapılanlarda mükemmelin yakalandığını söyleyebiliriz.

Keşke yollarımızda hiç kasis olmasa... Ancak ülkemizin bir türlü çözölemeyen trafik

sorunu ve bir türlü iflah olmayan sürücüler, yaya yoğunluğunun çok olduğu kampus içinde kasileri kaçınılmaz yapıyor. Eskiden karayollarında olan "Trafik Canavarı Olmayın" panolarından ODTÜ'de de vardı ama ne yazık ki o canavar kurabiye canavarı gibi sevimli görünürdü. Sürücülerin hoşuna gitmese de düşük hız uygulamaları, yaya bölgeleri ve kasilerin insan yaşamına verilen önemin gereği olduğunu düşündüğümüzde kasilerle yaşamaya alışmalıyız.

Uzun yıllar Genel Sekreter Yardımcılığı yapan Necmettin Saral ile kasilerin tarihçesini konuşurken acı bir anısını anlattı. Bankaların olduğu kavşakta bir otomobilin çarpması sonucu yaşamını yitiren, henüz bir haftadır ODTÜ'lü olan öğrencimizin ailesinin acısını anlatırken hala o anı yaşıyordu. O kazadan sonra hız kasileri konusunda daha duyarlı davranıldığını ve bunun olumlu sonuçları olduğunu görüyoruz.

MM'in yanındaki yoldan inerken, Sosyal Bina'nın önünden geçerken, Hazırlık kavşağına geldiğimizde, yani arabaların yavaşlaması gereken her yerde kasiler karşımıza çıkar. ODTÜ'nün kasileri bir Türkiye gerçeğidir ve ODTÜ kampusunda yaşam kültürünün bir parçasıdır.

Fotoğraflar (2001-2011):

Aydın Tiryaki (ChE'81)

datça

M.Bülent Varlık
(Econ/Stat'ocak-76)

Geçen sayımızda Marmaris'ten başlattığımız sıcak yörelerdeki gezimize devam ediyoruz. Bu ay Marmaris'e yaklaşık olarak 70 kilometre uzaklıkta olan Datça'yı ve yakın çevresini gezeceğiz.

Datça'nın nüfusu civardaki köylerle birlikte kış aylarında 15.000 civarında; ama bu nüfus yaz aylarında 3-4 kat artıyor! Belediyenin işi gerçekten zor.

Hatırlıyorum, bundan 30-40 yıl öncesine kadar yollarının bozukluğu ve virajların çokluğu nedeniyle Datça "ulaşılabilir" bir konumdaydı. Ama artık Datça'ya ulaşmak o kadar zor değil. İsterseniz, Bodrum'dan tekne ile Datça'ya gidebilirsiniz. İsterseniz, Dalaman Havaalanı'na inerek Marmaris üzerinden de Datça'ya ulaşabilirsiniz. Marmaris ile Datça arasındaki karayolu da ulaşım son derece elverişli. Bazen Ege'yi, bazen Akdeniz'i gören yo-

lun manzarası gerçekten son derece güzel!

Datça, yaklaşık olarak 2700 yıl önce Dorlar tarafından kurulmuş. Dorları, Persler, Atinalılar, Romalılar, Germiyanoğulları ve Osmanlılar takip etmiş.

Gezilecek Yerler

Doğrusunu söylemek gerekirse günümüzde Datça'nın içinde öyle mutlaka görülmesi gereken, tarihi bir yer yok. Yakın çevrede biraz olsun tarih koklamak isterseniz merkeze iki kilometre uzaklıkta bulunan Eski Datça'ya gitmek gerekiyor.

Eski Datça, Can Yücel'in burada bir yazlık olarak buraya yerleşmesi ile neredeyse tüm Türkiye'de bilinir hale gelen küçük bir mahalle. Burada bir zamanlar Rumlar ve Türkler birlikte yaşamış. Günümüzde Rumlardan kalma birçok taş ev "ihya" edilmiş, yani sil baştan inşa edilmiş. Gezi

sırasında tesadüfen tanıştığım bir Datçalı, "Allah'a şükür bizim memlekette sadece iki cami bulunuyor" derken pek keyifliydi. Can Yücel'in evinin yolu üzerinde bulunan, 19. yüzyıl sonlarından kalma küçük cami, o iki caminin biri olarak yöredeki Müslüman varlığına işaret etmekte!

Eski Datça'da begonvillerle donanmış taş evlerin bulunduğu sokakları gezdikten sonra mahallenin girişinde yer alan Orhan Baba'nın mekanında biraz solumlanmanızı öneririm. Şimdi "mekan" diyorum. Burası, niyete bağlı olarak yeri geliyor kahvehane, yeri geliyor lokanta oluyor. Can Yücel Datça'da kaldığı zamanlar mutlaka buraya uğrar bir yandan demlenir, bir yandan eşi-dostu ile sohbet edermiş. Şimdi mekanın bir köşesinde fotoğrafları, bir şiiri, son derece güzel bir büstü ile yarısını içtiği şarap şişesi sergileniyor.

Burada yöreye özgü olan kabaaş otundan yapılan çayın tadına bakarken, eğer şansınız varsa Orhan Baba'nın, Can Yücel ile olan dostluğunu ballandıra ballandıra anlatmasına da kulak misafiri olabilirsiniz!

Ve Knidos

Bodrum, Marmaris, Datça ve çevresinde neredeyse sayılamayacak kadar fazla antik yerleşim yeri bulunmakta. Hani tabiri caizse, Anadolu coğrafyasının bu kesiminde her koy, her tepe iki-üç bin yıllık medeniyetlerin izlerini barındırmakta.

Bu ay gezdiğimiz yöredeki antik kalıntıların hiç şüphesiz en önemlisi Reşadiye Yarımadası'nın [öğrendiğime göre bu ad Sultan Reşat'tan gelmekteymiş] ucunda yer alan Knidos. Kaynaklar Knidos'un bilim, mimarlık ve sanatta ileri bir kent olduğunu kaydetmekte.

Şu bizim Amasyalı hemşerimiz coğrafyası Strabon, eşsiz eseri Geographika'da Knidos'ta, çevredeki pek çok yerde olduğu gibi "hem zevk vermek, hem de tıbbî amaç için kullanılan çok iyi cins şarap elde" edildiğini belirtir, bu kentte yetişenleri ve kentin konumunu detaylı olarak anlatır.

Knidos tarihin değişik dönemlerinde tahrip edilmiş; bunun sonucu olarak söz gelimi kentte bulunan iki limana hakim bir noktada inşa edilen Afrodite Tapınağı'ndan günümüze sadece bir heykelin kaidesi kalmış. Heykeltıraş Praksiteles tarafından yapılan

ilk çıplak Afrodite heykelinin şimdiye değin yapılanların en iyisi olduğu asırlardır dilden dile aktarılmakta! Denize nazır bir yamaçta yer alan Apollon Tapınağı'ndan da fazla bir şey kalmamış.

Yapılan kazılardan anlaşıldığına göre şehir, ızgara plan düzenine göre yapılandırılmış. Limana yakın bölümde olan agoranın önemli bir bölümü ortaya çıkarılmış. Yaklaşık 5.000 kişilik kapasiteye sahip olan küçük tiyatro da aynı bölgede yer almaktadır.

Halen devam etmekte olan kazılar ilk kez 1856-1858 yılları arasında bir İngiliz olan Charles Newton tarafından başlatılmış. Newton, bulduğu eserlerin çok büyük bir kısmını Devlet-i Osmani'nin de izni ile gemilere yükleyip memleketine götürmüştü!

Yolunuz uygun bir mevsimde Datça'ya düşerse hiç değilse yarım gününüzü Knidos'a ayırmanızı öneririm. Antik alanın girişinde her ne kadar Knidos ile ilgili herhangi bir eser bulunmasa da yine de turizm ile ilgili bazı kitapları ve bazı hediyelik eşyayı satın alabileceğiniz küçük bir mağaza da bulunmakta.

Ne Yemeli?

Önce yeme-içme faslından başlayalım. Doğrusunu söylemek gerekirse televizyon kanalındaki programlardan sonra galiba çoğumuz "gurme" olduk! Öyle her önümüze geleni yemiyoruz, yesek de beğenmiyoruz! Ama Datça'da gerçekten de öyle aman aman, tadılmazsa olmaz türünden bir yemek yok. Hani zamanında giderseniz limandaki lokantalardan birine oturup Simi [Sömbeği] adasını seyrederek çeşitli

balıkların tadına bakabilirsiniz. Bir-iki esnaf lokantasında da otlardan yapılan birkaç basit yemek bulunmakta. Hepsi o kadar.

Ne Almalı?

Datça'dan ne alınır diye sorarsanız, buna verilecek yanıt birkaç öneriyi içerir. Bir kere, Datça'nın bademi meşhur; badem alabilirsiniz. Ama badem ezmesi için ayısını söylemek pek mümkün değil, belki maliyeti ve fiyatı düşürmek için, belki nasıl olsa satılır deyip bol miktarda şeker ile karıştırmışlar, pek badem tadı hissedilmiyor. Zeytinyağı ile muhtelif çeşitteki ballar da alınabilecek ürünler arasında. Ayrıca isterseniz, nane, kekik, adaçayı, defne yaprağı gibi muhtelif aromatik otlardan da bulabilirsiniz. Datça'da Bodrum'um o meşhur sandaletlerinin benzerlerinden de edinmek mümkün.

Özetle söylemek gerekirse, Datça, "Vasiyet" adlı şiirinde "Beni kuzum Datça'ya gömün" diyen Can Yücel'in memleketi ve Akdeniz ile Ege'yi buluşturan 235 kilometrelik bir sahil şeridinde irili ufaklı 52 koya sahip olan bir cennet. Denizin bu kadar mavi, bu kadar temiz olduğu bir başka yer bulmak gerçekten hiç de kolay değil. Bu nedenle özellikle yaz aylarında gönül rahatlığı ile gidilebilecek bir yer. Sanırım, Datça'ya giden hiç kimse pişman olmaz!

Gideceğimiz bir diğer diyarda karşılaşılabilmek dileğiyle.

1984

Tülay Ünlüevcek
(PSY'83)

George Orwell'i ve yazdığı 1984 isimli romanı konuşmak üzere aylık Edebiyat Kulübü toplantımızı yapmak için Ocak ayının 24'ünde bir araya geldik. Toplantının sunumunu üyelerimizden Engin Alkan ve Halil Genç yaptılar. Son derece bilgilendirici, sorularımızı çözümlenmeye çalıştığımız toplantıda bakın neler konuştuk.

George Orwell, 1903 yılında Hindistan'ın Motihari kentinde doğar. Asıl adı Eric Arthur Blair. 1927 yılında İngiltere'ye giderek yazar olmaya karar verir. 1936 yılında İspanya iç savaşında Franco'nun milliyetçi ayaklanmasına karşı Cumhuriyetçilerin yanında savaşmak için İspanya'ya gider. Bağımsız işçi partisine katılır. Yazarın burada yaşadıkları önemli, edindiği bilgi

ve deneyimler ile 1945 yılında anti-Stalinist "Hayvan Çiftliği"ni ve 1949 yılında 1984 isimli romanlarını yayımlar. Orwell'in 1984'ü, özellikle İspanya ve Rusya'daki totaliter yönetimlerin iktidarını sürdürmek için yaptıklarını bizzat görünce Komünizm konusunda kafası karışık olan Batı dünyasını uyararak yazdığı söylenir.

Orwell, 1984 adlı kitabında gerçekte olmayan bir toplum kurgular. Kitapta, birçok totaliter toplumlarda görülen bir 'mutlak güç' canlandırılmıştır. "Büyük Birader" in yönetiminde her şey kontrol altındadır. Bu öyle bir duruma gelmiştir ki vatandaşın günlük yaşamı kontrol edilmenin yanında aklından geçenleri bile suç sayar. Ülkenin en güçlü örgütü 'Düşünce Polisi'dir. Bū-

yük Birader'e karşı hiçbir şeyin yapılmadığı, hiçbir düşüncenin ifade edilmediği ülkede, tele ekran, dinleme cihazları gibi teknoloji ile bütün yurttaşların hayatını yakından denetler, kafasından şüpheli düşünceler geçenleri kolayca belirler ve kısa zamanda yok eder. O insanların geçmişlerini de devlet arşivlerinden siler. Ayrıca tele ekranlarda düzenli olarak propaganda yaparak başarısızlıklarını bir zafer gibi gösterirler. Çocuklar bile sisteme dahil edilerek birer casus olması sağlanır. Partiyeye karşı itaatsizlik durumunda çocuklar ailelerini spiyonlarlar. Zihin kontrollerinin yanında, parti vatandaşların bedenlerini de kontrol altında tutar. Her sabah yaptırılan fiziksel hareketlerle insanların yorgun olması sağlanır. Vatandaşın yüzünüzdeki bir değişiklik bile tutuklanma nedeni olur. Bu arada parti her türlü bilgiyi kontrol ederek vatandaşların geçmişleriyle ilgili hiçbir kayıt, fotoğraf ve belgenin saklanmasına izin vermez. İnsanların belleği belirsiz ve güvenilmez hale gelir. Bugünü kontrol ederek geçmişini değiştirirler.

Kitabın kahramanı Winston Smith, Doğruluk Bakanlığında çalışmaktadır. İşini özel bir borudan gelen notları eski bilgilerin üzerine yazmaktadır. İşini sevmektedir. Birgün bir antikacı dükkanını dolaşırken kendisine bir defter ve mürekkepli bir kalem alır. Bu defteri günlük yapmaya karar verir. Evinde tele ekranın kontrol edemeyeceği bir köşede defterine yazmaya başlar. Artık bir düşünce suçlusudur. Devleti yönetenlerin tarihle oynadıklarını, halkı kandırdıklarını, Büyük Birader diye birinin olmadığını düşünür. Bu düşüncelerini destekleyecek kanıt ve inanacak birilerini bulmaya girişir. Winston, kendindeki bu değişikliği, Doğruluk Bakanlığında çalışan Julia ve devletin önemli kişilerinden biri olan O'Brien ile paylaşır. Çok geçmeden Julia ile beraber devletin önemli bir ajanı olan O'Brien'in tuzağına düşer. Winston'ın bundan sonraki yaşadıkları oldukça etkileyici.

Bildiğiniz gibi bir ulusun dili zenginleştikçe düşüncesi ve kültürü de zenginleşir. Böyle bir ülkede düşünce hayatını yok etmek için ve ülkenin geçmişi ile ilgisini kopartmak için dil tahrip edilmelidir. Bu şekilde insanların gerçek dünyayı anlamaları kısıtlanır, engellenir. Yeni sözcükler üretilerek halk içi boşaltılmış, anlamsız sözcük ve kavramlarla kendilerini ifade etmeye zorlanır. Kavramları açıklayan kelimeler o dilden çıkarılırsa

sa o kavramı düşünmek zorlaşır. Örneğin özgürlüğü anlatan bir kelime olmazsa özgürlük kavramı da ortadan kalkar. 'Yeni Konuş' diye adlandırılan bu yeni dilin amacı düşüncenin tüm türlerini olanaksız kılmaktır. Düşünce sınırlarını daraltmaktır. Bu şekilde düşünce suçu da olanaksız hale gelir. Orwell, dilin insanın gerçek algısını nasıl oluşturduğunu, gerçekleri saklamak ve hatta tarihi manipüle etmek için nasıl kullanıldığını gösterir.

1984'e günümüzden değil de yazıldığı 1940'lı yıllardan bakmak gerekir. 1940'lı yıllarda bir tele ekran ya da dinleme cihazı hayal bir ürün olarak görülse de günümüz teknolojisi Orwell'in düşüncesinin çok ötesine gitmiştir. Kitap sosyalizm karşıtı olarak suçlansa da Orwell buna şu cevabı vermiştir, "sosyalizme ya da İngiliz İşçi Partisi'ne bir saldırı kastetmedim ama komünizm ve faşizmde kısmen gerçekleşmiş bozukluklara değindim. Kitabın konusunun İngiltere'de geçmesi İngilizce konuşan ırkların diğerlerine göre daha üstün olmadığını ve baskıcı rejimlerin karşı konulmadığı sürece herhangi bir yerde zafer kazanabileceğini vurgulamak içindir." Kitap siyasi bir kitaptır. İktidarın yapısını çözümlenmeyi amaçlar. Egemelik ilişkilerine bir manifesto olarak okunabilir.

Roman daha sonraki yıllarda ünlenecek 'Büyük Birader'

ve 'Düşünce Polisi' gibi kavramları içerir. 20. YY'ın en etkili kitabı olmasının yanında satış anlamında da oldukça başarılı olmuştur. Kitap 1984 yılında beyaz perdeye uyarlanmış, ayrıca TV dizisi yapıлып, tiyatro oyunları oynanmıştır.

Kitap bittikten sonra şu sorular istemeden oluşmakta; İnsanların geleceği, sürekli bir baskı düzeni altında yaşamak mı? Eşitlik – özgürlük – barış bir hayalden mi ibaret? Sömürü, baskı, eşitsizlik sonsuza kadar sürecek mi? Sürekli baskı sistemi kapitalist sistemin devrilmemesinden sonra kurulacak yönetim şekli mi? İnsanlar her zaman birbirine ihanet edeceği için baskı düzenine direnmek olanaksız mı? Proleterler ve sömürge halkları asla bilinçlenip sömürü ve baskıya karşı koyamazlar mı? Bu soruların yanıtı bir ütopya mı?

Bir edebiyat gecesi daha böyle sonuçlandı. Engin ve Halil hocalarımıza emekleri için teşekkür ederiz. Bundan sonraki toplantımız 28 Şubat tarihinde; Adalet Ağaoğlu'nu ve Dar Zamanlar Üçlemesi'nden "Bir Düşün Gecesi" romanını tartışacağız. Edebiyat severleri bekleriz.

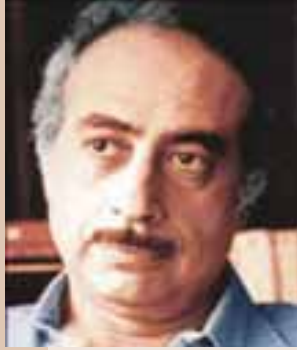

1984 Filminden bir sahne

Şubat'tan bir iz

Abdi İpekçi

Abdi İpekçi, 1929 yılında İstanbul'da doğdu. Galatasaray Lisesi mezunudur. Yeni Sabah, Yeni İstanbul ve İstanbul Ekspres Gazetesi gibi çeşitli gazetelerde spor muhabiri, sayfa sekreteri ve yazı işleri müdürü olarak çalıştı. 1954'de Ali Naci Karacan'ın çıkardığı Milliyet Gazetesi'nin yazı işleri müdürü, bir süre sonra da genel yayın müdürü oldu. 1961 senesinden 1 Şubat 1979 tarihine kadar aynı gazetenin başyazarlığını da yürüten Abdi İpekçi, Türkiye Gazeteciler Sendikası, Türkiye Basın Enstitüsü Başkanlığı, İstanbul Gazeteciler Cemiyeti ve Uluslararası Basın Enstitüsü'nün ikinci başkanlığı, Basın Şeref Divanı genel sekreterliği yaptı.

Türkiye'nin sosyal, siyasal ve ekonomik olarak en çalkantılı döneminde, 12 Mart muhtırasını izleyen süreçte, Milliyet Gazetesi'nin genel yayın yönetmenliğini yaptı. İç politikanın nabzını tutmakla kalmadı, uluslararası gelişmeleri de yakından takip ederek, ilgi çeken, başarılı yazı dizileri yayımladı. 70'lerde Latin Amerika'da kopan devrim fırtınasını ve demokratik yollarla inşa edilen ilk sosyalist yönetimi Salvador Allende'den dinleyip aktardı. 1 Şubat 1979 gecesi İstanbul Maçka'daki evinin yakınlarında arabasında iken Mehmet Ali Ağca tarafından öldürüldü.

Mehmet Ali Ağca, 25 Haziran 1979 tarihinde yakalandı ve ilk sorgusunda Abdi İpekçi'yi öldürdüğünü itiraf etti. Ağca, cinayeti tek başına işlediğini, arkasında bir örgüt olmadığını söylüyordu. Oysa görgü tanıkları olay yerinden iki kişinin koşarak kaçtığını söylüyordu. Yakalanıp tutuklandıktan sonra Selimiye Cezaevi'ne götürülen Ağca Kartal Maltepe Askeri Cezaevi'ne naklini istedi. İsteği kabul edildi ve bir süre sonra Ağca Kartal Maltepe Cezaevi'nden kaçtı. 13 Mayıs 1981'de Papa II. Jean Paul'e yaptığı suikast ile gündemi sarsan Ağca 2000 yılına kadar İtalya'da hapisanede yattı. 2000 yılında affedildi ve İpekçi suikastı nedeniyle yargılanmaması koşuluyla Türkiye'ye iade edildi.

Abdi İpekçi 33 yıl önce bir cinayete kurban gitti ancak onu öldürdüğünü itiraf eden kişi yargılanamadı ve cinayetin arkasındaki sırlar hala aydınlatılmadı.

SUDOKU ÇOK ZOR

Nilgün Ekermen
(CHE'87)

		3		6	5		4		
7		5			9				
							5	7	
	2			7					
6			5		8				4
				4			3		
1	9								
			1				9		8
	7			5		3			

Beyin geliştirmede en iyi egzersizler arasında olan ve düşündürürken dinlendiren bir bulmaca

OCAK SUDOKU ÇÖZÜMÜ

374 159 826 615 328 947 928 674 531 763 891 452
452 763 198 189 542 673 231 485 769 847 936 215
596 217 384

AYIN BULMACASI

Günay Bulut
(ADM'85)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

1- **SOLDAN SAĞA:** 1) Sinir bilimi; En kısa zaman birimi. 2) Bir maden; Yağmur anlamında bir erkek adı. 3) Kalıtımın maddi temeli olan ve kromozomları oluşturan maddenin kısa yazılışı; Utanma duygusu; Uzaklık belirtir. 4) Bir tür kürek. 5) Hedefe varma, hedefi vurma; Afrika'da yetişen ve odunu marangozlukta kullanılan bir ağaç. 6) Kedi, köpek vb. hayvanların ön ayağı; Diş çıkarma. 7) Bir besin; Yazı makinesi. 8) Bir görevde rütbece eskilik; Nurseli önadlı tiyatro oyuncumuzun soyadı. 9) Hastalık 10) Attila önadlı şairimizin soyadı; İngilizcede bir sayısı.

OCAK ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1) Hasan Kavruk 2) İran; La; Ora 3) Rafine; Om 4) Akil; Onama 5) Nayi; An 6) Endüstri 7) Dia; Ela; İş 8) İlyada; Reel 9) Nal-kesen; Ti 10) As; Aşar.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Hıranat Dink 2) Araka; İla 3) Safiye Ayla 4) Anilin; Aks 5) Dede 6) Kle; Hulasa 7) AA; Sa; Eş 8) Onat; RNA 9) Roma; Rie 10) Ur; Maişet 11) Kapan; Lif.

2- **YUKARDAN AŞAĞIYA:** 1) 1 Şubat 1979'da öldürülen ünlü gazetecimiz 2) Nihayet; Bir kadın adı. 3) Mekke'de hacıların arife günü toplandıkları tepe; Binek veya koşum hayvanlarını yürütmek için söylenen bir söz. 4) Anıt 5) Bir düşünceyi anlatan bir veya birkaç cümlelik söz; Öyle olsun, Allah kabul etsin" anlamlarında, duaların arasında ve sonunda kullanılan bir söz. 6) Yaratılmış canlı varlık, mahluk. 7) Rütbesiz asker; Dolma kalem. 8) Bir binek hayvanı; Ansızın. 9) Temel, asıl, esas; Nitelik. 10) Tuğla ve harçla örülmüş, alttan obruk, yarım silindirik biçiminde tavan örtüsü.

